

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

Porównanie wybranych instytucji

podinsp. Ewa Jakimiuk

Zakład Służby Kryminalnej CSP

Prawidłowe stosowanie przepisów procesowego prawa karnego i procesowego prawa wykroczeń (inaczej – prawa formalnego) zawartych w Kodeksie postępowania karnego¹ i Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia² może sprawiać trudności policjantom realizującym zadania służbowe. Związane jest to przede wszystkim ze specyfiką tych obszernych gałęzi prawa, jak też częstymi nowelizacjami przepisów prawa³. Ponadto w procedurze wykroczeniowej występuje ponad 300 odesłań do odpowiedniego stosowania przepisów karnoprosesowych, przy jedynie około 100 własnych przepisach o charakterze merytorycznym. Sytuacja taka w pełni uzasadnia twierdzenie, że skala odesłań oraz przejęcia zasad i konstrukcji procesu karnego powoduje, że postępowanie w sprawach o wykroczenia w istocie stanowi szczególny rodzaj postępowania karnego⁴. Dlatego w przypadku np. policjantów pełniących funkcję oskarżycieli publicznych w sprawach o wykroczenia wymagana jest dobra znajomość nie tylko przepisów kpw, ale także stosowanych odpowiednio przepisów kpk, jak też umiejętność łącznego ich stosowania. Pożądana jest także wiedza z zakresu odrębności procesowych oraz poprawne zrozumienie istoty różnic pomiędzy postępowaniami w sprawach o przestępstwa a czynnościami wyjaśniającymi w sprawach o wykroczenia. Prawidłowe stosowanie tej wiedzy w praktyce stanowi gwarancję profesjonalnego wykonywania obowiązków służbowych.

Niniejsze opracowanie przeznaczone jest dla funkcjonariuszy Policji i innych osób, które chcą nabyć wiedzy z zakresu procesowego prawa karnego i prawa wykroczeń lub ją powtórzyć i usystematyzować⁵. Stanowi podręczne zestawienie dotyczące etapu postępowania przygotowaw-

czego oraz czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia. W celu uporządkowania wiedzy w tabelach przytoczono przepisy prawa, wskazując zasadnicze różnice w zakresie rozwiązań instytucjonalnych, w tym m.in. terminologię i terminy procesowe.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
1. Podstawowe akty prawne regulujące postępowanie karne / czynności wyjaśniające i postępowanie w sprawach o wykroczenia	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. 2. Ustawy szczególne. 3. Akty wykonawcze do ustaw – rozporządzenia. 4. Przepisy tzw. pragmatyki służbowej, w tym policyjnej⁶. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. 2. Ustawy szczególne. 3. Akty wykonawcze do ustaw – rozporządzenia. 4. Przepisy tzw. pragmatyki służbowej, w tym policyjnej.
2. Struktura redakcyjna ustawy – Kodeks postępowania karnego / Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia – spis treści	
<p>Ustawa – Kodeks postępowania karnego składa się z 15 działów:</p> <p>DZIAŁ I. Przepisy wstępne (art. 1–23)</p> <p>DZIAŁ II. Sąd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 1. Właściwość i skład sądu (art. 24–39) • Rozdział 2. Wyłączenie sędziego (art. 40–44) <p>DZIAŁ III. Strony, obrońcy, pełnomocnicy, przedstawiciel społeczny, podmiot zobowiązany, właściciel przedsiębiorstwa zagrożonego przypadkiem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 3. Oskarżyciel publiczny (art. 45–48) • Rozdział 4. Pokrzywdzony (art. 49–52) • Rozdział 5. Oskarżyciel posiłkowy (art. 53–58) • Rozdział 6. Oskarżyciel prywatny (art. 59–61) • <i>Rozdział 7. (Powód cywilny) – uchylony (art. 62–70)</i> • Rozdział 8. Oskarżony (art. 71–81) • Rozdział 9. Obrońcy i pełnomocnicy (art. 82–89) • Rozdział 10. Przedstawiciel społeczny (art. 90–91) • Rozdział 10a. Podmiot zobowiązany (art. 91a) • Rozdział 10b. Właściciel przedsiębiorstwa zagrożonego przypadkiem (art. 91b) <p>DZIAŁ IV. Czynności procesowe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 11. Orzeczenia, zarządzenia i polecenia (art. 92–107) • Rozdział 12. Narada i głosowanie (art. 108–115) • Rozdział 13. Porządek czynności procesowych (art. 116–121) • Rozdział 14. Terminy (art. 122–127) • Rozdział 15. Doręczenia (art. 128–142) • Rozdział 16. Protokoły (art. 143–155) • Rozdział 17. Przeglądanie akt i sporządzanie odpisów (art. 156–159) • Rozdział 18. Odtworzenie zaginionych lub zniszczonych akt (art. 160–166) <p>DZIAŁ V. Dowody</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 19. Przepisy ogólne (art. 167–174) • Rozdział 20. Wyjaśnienia oskarżonego (art. 175–176) • Rozdział 21. Świadczenie (art. 177–192) • Rozdział 22. Biegli, tłumacze, specjaliści (art. 193–206) • Rozdział 23. Oględziny. Otwarcie zwłok. Eksperyment procesowy (art. 207–212) • Rozdział 24. Wywiad środowiskowy i badanie osoby oskarżonego (art. 213–216) • Rozdział 25. Zatrzymanie rzeczy. Przeszukanie (art. 217–236a) • Rozdział 26. Kontrola i utrwalanie rozmów (art. 237–242) 	<p>Ustawa – Kodeks postępowania karnego w sprawach o wykroczenia składa się z 14 działów:</p> <p>Dział I. Zasady ogólne (art. 1–8)</p> <p>Dział II. Sąd (art. 9–16)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 1. Właściwość i skład sądu (art. 9–15) • Rozdział 2. Wyłączenie sędziego (art. 16) <p>Dział III. Strony, obrońcy i pełnomocnicy (art. 17–31)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 3. Oskarżyciel publiczny (art. 17–19) • Rozdział 4. Obwiniony i jego obrońca (art. 20–24) • Rozdział 5. Pokrzywdzony, oskarżyciel posiłkowy i pełnomocnicy (art. 25–31) <p>Dział IV. Czynności procesowe (art. 32–38)</p> <p>Dział V. Dowody (art. 39–44)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 6. Przepisy ogólne (art. 39–40) • Rozdział 7. Przeprowadzanie poszczególnych dowodów. Przeszukanie (art. 41–44) <p>Dział VI. Środki przymusu (art. 45–53)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 8. Zatrzymanie (art. 45–47) • Rozdział 9. Zabezpieczenie i zajęcie przedmiotów (art. 48) • Rozdział 10. Kary porządkowe i pozostałe środki przymusu (art. 49–53) <p>Dział VII. Czynności wyjaśniające (art. 54–56a)</p> <p>Dział VIII. Postępowanie zwyczajne (art. 57–88)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 11. Wszczęcie postępowania. Orzekanie przed rozprawą (art. 57–64) • Rozdział 12. Przygotowanie do rozprawy (art. 65–69) • Rozdział 13. Rozprawa (art. 70–84) • Rozdział 14. Postępowanie w sprawach osób podlegających orzecznictwu sądów wojskowych (art. 85–88) <p>Dział IX. Postępowania szczególne (art. 89–102a)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 15. Postępowanie przyspieszone (art. 89–92a) • Rozdział 16. Postępowanie nakazowe (art. 93–94) • Rozdział 17. Postępowanie mandatowe (art. 95–102a) <p>Dział X. Środki odwoławcze (art. 103–109)</p> <p>Dział XI. Nadzwyczajne środki zaskarżenia (art. 110–113)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 18. Kasacja (art. 110–112) • Rozdział 19. Wznowienie postępowania (art. 113) <p>Dział XII. Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia (art. 114–116)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 20. Odszkodowanie za niesłuszne ukaranie lub zatrzymanie (art. 114–116)

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>DZIAŁ VI. Środki przymusu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 27. Zatrzymanie (art. 243–248) • Rozdział 28. Środki zapobiegawcze (art. 249–277) • Rozdział 29. Poszukiwanie oskarżonego i list gończy (art. 278–280) • Rozdział 30. List żelazny (art. 281–284) • Rozdział 31. Kary porządkowe (art. 285–290) • Rozdział 32. Zabezpieczenie majątkowe (art. 291–296) <p>DZIAŁ VII. Postępowanie przygotowawcze</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 33. Przepisy ogólne (art. 297–302) • Rozdział 34. Wszczęcie śledztwa (art. 303–308) • Rozdział 35. Przebieg śledztwa (art. 309–320) • Rozdział 36. Zamknięcie śledztwa (art. 321–325) • Rozdział 36a. Dochodzenie (art. 325a–325i) • Rozdział 37. Nadzór prokuratora nad postępowaniem przygotowawczym (art. 326–328) • Rozdział 38. Czynności sądowe w postępowaniu przygotowawczym (art. 329–330) • Rozdział 39. Akt oskarżenia (art. 331–336) <p>DZIAŁ VIII. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 40. Wstępna kontrola oskarżenia (art. 337–347) • Rozdział 41. Przygotowanie do rozprawy głównej (art. 348–354) • Rozdział 42. Jawność rozprawy głównej (art. 355–364) • Rozdział 43. Przepisy ogólne o rozprawie głównej (art. 365–380) • Rozdział 44. Rozpoczęcie rozprawy głównej (art. 381–384) • Rozdział 45. Przewód sądowy (art. 385–405) • Rozdział 46. Głosy stron (art. 406–407) • Rozdział 47. Wyrokowanie (art. 408–424) <p>DZIAŁ IX. Postępowanie odwoławcze</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 48. Przepisy ogólne (art. 425–443) • Rozdział 49. Apelacja (art. 444–458) • Rozdział 50. Zażalenie i sprzeciw (art. 459–467) <p>DZIAŁ X. Postępowania szczególne</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozdział 51. (Postępowanie uproszczone) – uchylony (art. 468–484)</i> • Rozdział 52. Postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego (art. 485–499) • Rozdział 53. Postępowanie nakazowe (art. 500–507) • <i>Rozdział 54 (art. 508–517) – uchylony</i> • Rozdział 54a. Postępowanie przyspieszone (art. 517a–517j) <p>DZIAŁ XI. Nadzwyczajne środki zaskarżenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 55. Kasacja (art. 518–539) • Rozdział 55a. Skarga na wyrok sądu odwoławczego (art. 539a–539f) • Rozdział 56. Wznowienie postępowania (art. 540–548) <p>DZIAŁ XII. Postępowanie po uprawomocnieniu się orzeczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 57. Podjęcie postępowania warunkowo umorzonego (art. 549–551) 	<p>Dział XIIIa. Postępowanie w sprawach ze stosunków międzynarodowych (art. 116a–116b)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 20a. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie postanowienia o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia oraz wykonanie orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o zatrzymaniu dowodów lub mającego na celu zabezpieczenie mienia (art. 116a) • Rozdział 20b. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o wykonanie grzywny, środków karnych w postaci nawiązki lub obowiązku naprawienia szkody lub też orzeczenia zasądzającego koszty postępowania oraz wykonanie orzeczenia sądu lub innego organu państwa członkowskiego Unii Europejskiej o karach o charakterze pieniężnym (art. 116b) • Rozdział 20c. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przeprowadzenie dowodu na podstawie europejskiego nakazu dochodzeniowego oraz wykonanie europejskiego nakazu dochodzeniowego wydane go w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (art. 116c) <p>Dział XIII: Koszty postępowania (art. 117–121)</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 58. Odszkodowanie za niesłuszne skazanie, tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie (art. 552–559) • Rozdział 59. Ułaskawienie (art. 560–568) • Rozdział 60. Orzekanie kary łącznej (art. 569–577) <p>DZIAŁ XIII. Postępowanie w sprawach karnych ze stosunków międzynarodowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 61. Immunitety osób należących do przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych (art. 578–584) • Rozdział 62. Pomoc prawna i doręczenia w sprawach karnych (art. 585–589f) • Rozdział 63. Przejęcie i przekazanie ścigania karnego (art. 590–592) • Rozdział 64. Wystąpienie o wydanie lub przewóz osób ściganych lub skazanych przebywających za granicą oraz o wydanie przedmiotów (art. 593–601) • Rozdział 65. Ekstradycja oraz przewóz osób ściganych albo skazanych lub wydanie przedmiotów na wniosek państw obcych (art. 602–607) • Rozdział 65a. Wystąpienie do państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (art. 607a–607j) • Rozdział 65b. Wystąpienie państwa członkowskiego Unii Europejskiej o przekazanie osoby ściganej na podstawie europejskiego nakazu aresztowania (art. 607k–607zc) • Rozdział 66. Przejęcie i przekazanie orzeczeń do wykonania (art. 608–611f) • Rozdział 67. Przepisy końcowe (art. 612–615) <p>DZIAŁ XIV. Koszty procesu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 68. Przepisy ogólne (art. 616–622) • Rozdział 69. Zwolnienie od kosztów sądowych (art. 623–625) • Rozdział 70. Zasądzenie kosztów procesu (art. 626–641) • Rozdział 71. (Koszty procesu związane z powództwem cywilnym i zasądzeniem odszkodowania z urzędu) – uchylony (art. 642–645) <p>DZIAŁ XV. Postępowanie karne w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdział 72. Przepisy ogólne (art. 646–662) • Rozdział 73. Środki przymusu i postępowanie przygotowawcze (art. 663–668) • Rozdział 74. Postępowanie przed sądem (art. 669–673) • Rozdział 75. Postępowanie w sprawach o wykroczenia – uchylony (art. 674–682) 	
3. Zasady stosowania przepisów ustawy – Kodeks postępowania karnego	
Przepisy ustawy – Kodeks postępowania karnego, czyli art. 1–673 kpk, stosuje się wprost . Ustawa kpk nie zawiera odesłania do przepisów ustawy kpw.	Z treści art. 1 § 1 i 2 kpw wynika, że postępowanie w sprawach o wykroczenia toczy się według przepisów ustawy kpw, zaś przepisy Kodeksu postępowania karnego stosuje się jedynie, gdy niniejszy kodeks tak stanowi .

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	<p>Przepisy ustawy kpk stosuje się zatem:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wprost albo 2) odpowiednio, co dotyczy przypadku recypowania, czyli nakazu odpowiedniego stosowania przepisów ustawy kpk; oznacza to, że w podstawie prawnej rozstrzygnięcia należy powołać recypowany przepis kpk oraz wskazać podstawę jego stosowania (np. w przypadku oddalenia wniosku dowodowego podstawą procesową będzie art. 170 § 1 pkt 1–5 kpk w zw. z art. 39 § 2 kpw⁷⁾). <p>Przepisy ustawy kpk, które ustawodawca nakazał stosować lub stosować odpowiednio na gruncie procesowego prawa wykroczeń, zostały wymienione w 55 przepisach ustawy kpw:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 8 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 2, art. 4, art. 5, art. 7–9, art. 13, art. 14, art. 15 § 2 i 3, art. 16, art. 18 § 2, art. 20, art. 23 i art. 23a kpk, 2) art. 11 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania – przy ustalaniu właściwości sądu – przepisów: art. 31, art. 32, art. 33 § 1, art. 34–36, art. 39 i art. 43 kpk, a w odniesieniu do sądu, o którym mowa w art. 10 kpw, także art. 651 kpk, 3) art. 16 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania – do wyłączenia sędziego i referendarza sądowego – przepisów: art. 40, art. 41, art. 41a i art. 42 § 1–3 kpk, 4) art. 19 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów – do wyłączenia oskarżyciela publicznego: art. 40 § 1 pkt 1–4 i 6, § 2, art. 41, art. 42 i art. 48 § 2 kpk, 5) art. 19 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 48 § 2 kpk, 6) art. 20 § 3 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 72 § 1 i 2, art. 74 § 1 i 2, art. 75, art. 76 i art. 175 kpk, 7) art. 22 kpw – nakaz stosowania przepisu art. 78 § 2 kpk, 8) art. 23 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 81a kpk, 9) art. 24 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 83–86 kpk, 10) art. 25 § 3 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 49 § 3 i art. 51 kpk, 11) art. 25 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 304b kpk, 12) art. 26 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 54 § 2 i art. 56 kpk, 13) art. 27 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 55 § 3 kpk, 14) art. 28 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 57 § 1 kpk, 15) art. 30 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 22, art. 23, art. 83, art. 84, art. 86 § 2 i art. 89 kpk, 16) art. 32 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 94, art. 95 i art. 97 kpk,

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	<p>17) art. 37 § 11 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: do protokołu pisemnego – art. 144 § 2 i 3, art. 146, art. 149 § 1, art. 150, art. 151, art. 153 § 3 i 4, art. 154 oraz art. 155 kpk, a w przypadku protokołu pisemnego innego niż ten, o którym mowa w art. 37 § 2 pkt 2 kpw – zgodnie z art. 37 § 11 pkt 1 kpw – stosuje się odpowiednio także przepisy art. 145, art. 148 § 1–4 i art. 149 § 2 kpk, zaś w przypadku protokołu z posiedzenia lub z dokonanych poza rozprawą czynności dowodowych – zgodnie z art. 37 § 11 pkt 2 kpw – stosuje się odpowiednio także przepis art. 147 § 3 kpk i przepisy wydane na podstawie art. 147 § 5 kpk,</p> <p>18) art. 37 § 13 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 148a oraz art. 156a kpk – na wniosek pokrzywdzonego lub świadka,</p> <p>19) art. 37b § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 156 § 4 kpk,</p> <p>20) art. 38 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 95, art. 100 § 1 i 8, art. 105, art. 107, art. 108, art. 116–134, art. 136–142, art. 143 § 1 pkt 10, art. 156 § 1–5 i 6, art. 157, art. 158, art. 160–166 kpk, a gdy sąd orzeka jednoosobowo, również przepisy art. 109–115 kpk,</p> <p>21) art. 39 § 1 kpw – nakaz stosowania przepisu art. 168 kpk (brak jest informacji o nakazie odpowiedniego stosowania tego przepisu),</p> <p>22) art. 39 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 171–173 kpk,</p> <p>23) art. 41 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 177, art. 178, art. 178a, art. 182, art. 183, art. 185–190, art. 191 § 1–2 oraz art. 192 kpk,</p> <p>24) art. 41 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 kpk,</p> <p>25) art. 42 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 193–201 kpk,</p> <p>26) art. 42 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 202 § 5 kpk,</p> <p>27) art. 42 § 3 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 204–206 kpk do tłumacza i specjalistów,</p> <p>28) art. 43 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 207, art. 208, art. 211 i art. 212 kpk,</p> <p>29) art. 44 § 2 kpw – przeszukanie osoby odbywa się z uwzględnieniem zasad i granic określonych w art. 227 kpk,</p> <p>30) art. 44 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 217, art. 221–234 i art. 236 kpk,</p> <p>31) art. 45 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 243 kpk,</p> <p>32) art. 46 § 3 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 612 § 2 kpk,</p> <p>33) art. 47 § 3 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów art. 246 § 3 i 4 kpk,</p> <p>34) art. 54 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów wydanych na podstawie art. 156 § 6 kpk,</p> <p>35) art. 54 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 74 § 3 i 3a i art. 308 § 1 kpk,</p> <p>36) art. 54 § 8 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 213 § 1 kpk,</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	<p>37) art. 54 § 9 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 23a kpk,</p> <p>38) art. 66 § 4 kpw – nakaz stosowania przepisu art. 613 § 2 kpk (brak jest informacji o nakazie odpowiedniego stosowania tego przepisu),</p> <p>39) art. 69 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 348, art. 349, art. 350, art. 352 i art. 353 kpk,</p> <p>40) art. 70 § 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 357, art. 358, art. 362, art. 363, art. 366 i art. 367 kpk,</p> <p>41) art. 78 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 378 kpk,</p> <p>42) art. 81 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 369, art. 371, art. 372, art. 374 § 2, art. 375–377, art. 379, art. 384, art. 386, art. 395, art. 396, art. 399, art. 405 i art. 406 kpk,</p> <p>43) art. 82 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 409–411, art. 413 § 1, art. 418 § 1 i 3, art. 418a, art. 419, art. 422–424; z kolei – zgodnie z treścią art. 82 § 6 kpw – przepisu art. 92 § 1 pkt 5, a także przepisów art. 418 § 3, art. 422 i art. 423 kpk nie stosuje się,</p> <p>44) art. 82 § 7 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 423 § 2 kpk,</p> <p>45) art. 86 § 3 kpw – w stosunku do osób, o których mowa w art. 10 § 1 pkt 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 649 kpk,</p> <p>46) art. 92a pkt 5 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisu art. 517ea kpk; świadków i biegłych można także przesłuchać przy zastosowaniu art. 177 § 1a kpk,</p> <p>47) art. 94 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania do wyroku nakazowego przepisu art. 504 i art. 505 z wyłączeniem zdania drugiego, a także art. 506 § 1–3, § 5 i 6 kpk,</p> <p>48) art. 109 § 2 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 425 § 3 i 4, art. 426, art. 427, art. 429–438, art. 440–443, art. 447, art. 449, art. 453, art. 454 § 1, art. 455, art. 456, art. 462, art. 463 § 1, art. 465 § 1 i 2, art. 466 i art. 467 kpk,</p> <p>49) art. 112 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 522, art. 526 § 1, art. 529, art. 530 § 2 i 3, art. 531 § 1, art. 532 § 1, art. 534 § 2, art. 535–537, art. 538 § 1 i 3 oraz art. 539 kpk,</p> <p>50) art. 113 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 540–542, art. 544 § 2 i 3 oraz art. 545–548 kpk,</p> <p>51) art. 116 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 553, art. 556 § 4, art. 557 i art. 558 kpk,</p> <p>52) art. 116a kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów rozdziałów 62a i 62b kpk,</p> <p>53) art. 116b § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów rozdziałów 66a i 66b kpk,</p> <p>54) art. 116c § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów rozdziałów 62c i 62d kpk,</p> <p>55) art. 121 § 1 kpw – nakaz odpowiedniego stosowania przepisów: art. 616, art. 618 § 1 i 3, art. 618a–618l, art. 623, art. 624 § 1, art. 625, art. 626, art. 630, art. 632a–635, art. 636 § 1 i 2, art. 637–639 i art. 641 kpk.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
4. Zasady stosowania przepisów ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia	
Przepisy ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (art. 1–121) nie mają zastosowania w procesowym prawie karnym.	Przepisy ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia stosuje się wprost (art. 1–121).
5. Rodzaje czynów zabronionych będących podstawą prowadzenia postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
Czyny zabronione będące podstawą prowadzenia postępowania przygotowawczego to przestępstwa spenalizowane w: 1) ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny ⁸ i 2) ustawach szczególnych. W ustawie kpk uregulowano zaś procedurę, czyli tryb postępowania, który stosuje się w sytuacji, gdy sprawca swoim zachowaniem wypełnił ustawowe znamiona czynu zabronionego określone w części szczególnej prawa karnego materialnego.	Czyny zabronione będące podstawą prowadzenia czynności wyjaśniających to wykroczenia spenalizowane w: 1) ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń ⁹ i 2) ustawach szczególnych. W ustawie kpw uregulowano procedurę, czyli tryb postępowania, który stosuje się w sytuacji, gdy sprawca swoim zachowaniem naruszył ustawowe znamiona czynu zabronionego określone w części szczególnej materialnego prawa wykroczeń.
6. Rodzaje trybów ścigania czynów zabronionych	
Tryby ścigania przestępstw zostały określone w części szczególnej prawa karnego materialnego. Natomiast w ustawie kpk uregulowano procedurę, czyli tryb postępowania, który należy zastosować w sytuacji, gdy sprawca swoim zachowaniem wypełnił ustawowe znamiona czynu zabronionego. Przestępstwa ścigane są w trzech trybach. I. Publicznoskargowym, w tym – w dwóch odmianach. 1. Z urzędu – w tym trybie ścigana jest większość przestępstw – np.: – art. 148 § 1–4 kk – wszystkie typy przestępstwa zabójstwa, – art. 280–282 kk – wszystkie typy przestępstw rozbójniczych, czyli: art. 280 kk – rozbój, art. 281 kk – kradzież rozbójnicza i art. 282 kk – wymuszenie rozbójnicze. 2. Na wniosek: • w trybie względnie wnioskowym – łącznie 8 przestępstw spenalizowanych w: 1) art. 278 § 1–3 i 5 kk – kradzież dokonana na szkodę osoby najbliższej, 2) art. 278a § 1 kk – kradzież szczególnie zuchwała, 3) art. 279 § 1 kk – kradzież z włamaniem dokonana na szkodę osoby najbliższej, 4) art. 284 § 1–3 kk – przywłaszczenie dokonane na szkodę osoby najbliższej, 5) art. 285 § 1 kk – kradzież impulsów telefonicznych – dokonana na szkodę osoby najbliższej, 6) art. 286 § 1–3 kk – oszustwo dokonane na szkodę osoby najbliższej, 7) art. 287 § 1–2 kk – oszustwo komputerowe dokonane na szkodę osoby najbliższej, 8) art. 289 § 1–3 kk – zabór w celu krótkotrwałego użycia cudzego pojazdu mechanicznego dokonany na szkodę osoby najbliższej,	Tryby ścigania wykroczeń zostały określone w części szczególnej materialnego prawa wykroczeń. Natomiast w ustawie kpw uregulowano procedurę, czyli tryb postępowania, który należy zastosować w sytuacji, gdy sprawca swoim zachowaniem wypełnił ustawowe znamiona czynu zabronionego. Wykroczenia ścigane są w dwóch trybach. I. Z urzędu – w tym trybie ścigana jest większość wykroczeń z ustawy kw, w tym: • zawsze tylko z urzędu , czyli niezależnie od tego, czy pokrzywdzony jest, czy nie jest osobą najbliższą dla sprawcy – np.: – art. 50 kw – nieopuszczenie zbiegowiska publicznego, – art. 51 kw – zakłócenie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego albo wywołanie zgorzenia w miejscu publicznym lub • z urzędu, ale gdy zostało popełnione na szkodę pokrzywdzonego, który nie jest osobą najbliższą ¹⁰ dla sprawcy – np. art. 119 kw – kradzież lub przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej o wartości nieprzekraczającej 500 zł. II. Na żądanie: • w trybie względnie na żądanie, gdy w chwili dokonania lub karalnej formy usiłowania udolnego wykroczenia pokrzywdzony i sprawca byli osobami najbliższymi – łącznie 5 wykroczeń spenalizowanych w przepisach: 1) art. 119 § 1 kw – kradzież lub przywłaszczenie cudzej rzeczy ruchomej o wartości nieprzekraczającej 500 zł, gdy sprawca popełnił czyn na szkodę osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego, 2) art. 148 § 1 kw – jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie szkodnictwa leśnego następuje na żądanie pokrzywdzonego,

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<ul style="list-style-type: none"> • w trybie bezwzględnie wnioskowym – łącznie 13 przestępstw spenalizowanych w przepisach: <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 160 § 1 kk – nieumyślne narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, 2) art. 160 § 2 kk – jeżeli na sprawcy ciąży obowiązek opieki nad osobą narażoną na niebezpieczeństwo, a sprawca działa nieumyślnie, 3) art. 190 § 1 kk – kierowanie gróźb karalnych, 4) art. 288 § 1 kk – umyślne niszczenie, uszkodzanie lub czynienie rzeczy niezdatną do użytku, 5) art. 296 § 1a kk – jeżeli sprawca, o którym mowa w art. 296 § 1 kk (przestępstwo nadużycia zaufania), przez nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciężącego na nim obowiązku, sprowadza bezpośrednie niebezpieczeństwo wyrządzenia znacznej szkody majątkowej, gdy zgodnie z treścią art. 296 § 4a kk pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w art. 296 § 1a kk następuje na wniosek pokrzywdzonego, 6) art. 300 kk – niezaspokojenie roszczeń wierzyciela, czyli gdy sprawca w razie grożącej mu niewypłacalności lub upadłości, udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy, rzeczywiście lub pozornie obciąża albo uszkodza składniki swojego majątku, gdy zgodnie z treścią art. 300 § 4 kk pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w art. 300 § 1 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego, 7) art. 303 § 1 kk – w przypadku gdy sprawca wyrządza szkodę majątkową osobie fizycznej, prawnej albo jednostce organizacyjnej niemającej osobowości prawnej przez nieprowadzenie dokumentacji działalności gospodarczej albo prowadzenie jej w sposób nierzetelny lub niezgodny z prawdą, w szczególności niszcząc, usuwając, ukrywając, przerabiając lub podrabiając dokumenty dotyczące tej działalności, gdy zgodnie z treścią art. 303 § 4 kk pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w art. 303 § 1 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego, 8) art. 303 § 2 kk – typ kwalifikowany przestępstwa z art. 303 § 1 kk, czyli jeżeli sprawca przestępstwa określonego w art. 303 § 1 kk wyrządza znaczną szkodę majątkową, gdy zgodnie z treścią art. 303 § 4 kk pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w art. 303 § 2 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego, 9) art. 303 § 3 kk – typ uprzywilejowany przestępstwa z art. 303 § 1 kk, czyli w wypadku mniejszej wagi, gdy zgodnie z treścią art. 303 § 4 kk pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa, ściganie przestępstwa określonego w art. 303 § 3 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego, 	<ol style="list-style-type: none"> 3) art. 153 § 1 kw – jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie „drobnych” szkód leśnych następuje na żądanie pokrzywdzonego, czyli gdy sprawca w nienależącym do niego lesie: <ul style="list-style-type: none"> – pkt 1 – wydobywa żywicę lub sok brzozy, obrywa szyszki, zdziera korę, nacina drzewo lub w inny sposób je uszkadza, – pkt 2 – zbiera mech lub ściółkę, – pkt 3 – zbiera gałęzie, korę, wióry, trawę, wrzos, szyszki lub zioła albo zdziera darń, – pkt 4 – zbiera grzyby lub owoce leśne w miejscach, w których jest to zabronione, albo sposobem niedozwolonym, 4) art. 154 § 1 kw – jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego, gdy na nienależącym do sprawcy gruncie leśnym lub rolnym – sprawca: <ul style="list-style-type: none"> – pkt 1 – wydobywa piasek, margiel, żwir, glinę lub torf, – pkt 2 – niszczy lub uszkadza urządzenia służące do utrzymania zwierząt lub ptaków, – pkt 3 – (uchylony) – pkt 4 – kopie dół lub rów, 5) art. 156 § 1 kw – jeżeli czyn godzi w mienie osoby najbliższej, ściganie następuje na żądanie pokrzywdzonego, gdy sprawca na nienależącym do niego gruncie leśnym lub rolnym niszczy zasiewy, sadzonki lub trawę, <ul style="list-style-type: none"> • w trybie bezwzględnie na żądanie, czyli niezależnie od tego, czy pokrzywdzony i sprawca w chwili dokonania lub karalnej formy usiłowania udolnego wykroczenia byli osobami najbliższymi, czy nie – łącznie 9 wykroczeń spenalizowanych w przepisach: <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 123 § 1 kw – bezprawny zabór w nieznaczej ilości owoców, warzyw lub kwiatów z nienależącego do sprawcy ogrodu (tzw. kradzież ogrodowa), 2) art. 124 § 1 kw – umyślne niszczenie, uszkodzanie lub czynienie niezdatną do użytku cudzej rzeczy, jeżeli wartość szkody nie przekracza 500 zł, 3) art. 126 § 1 kw – zabór w celu przywłaszczenia, przywłaszczenie albo umyślne niszczenie lub uszkodzanie cudzej rzeczy przedstawiającej wartość niemajątkową, 4) art. 127 § 1 kw – samowolne używanie cudzej rzeczy ruchomej, 5) art. 150 § 1 kw – uszkodzanie nienależącego do sprawcy ogrodu warzywnego, owocowego lub kwiatowego, drzewa owocowego lub krzewu owocowego, 6) art. 151 § 1 kw – niedozwolony wypas zwierząt gospodarskich na nienależących do sprawcy gruntach leśnych lub rolnych albo w miejscach, w których jest to zabronione, przechodzenie, przejeżdżanie lub przeganianie zwierząt gospodarskich przez takie grunty, 7) art. 151 § 2 kw – typ kwalifikowany wykroczenia z art. 151 § 1 kw, jeżeli grunt jest zaorany, zasiany lub obsadzony, znajduje się w stanie sztucznego zalesienia, naturalnego odnowienia lub stanowi młodnik leśny do lat 20,

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>10) art. 305 § 1 kk – jeśli sprawca w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, udaremnia lub utrudnia przetarg publiczny albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany, wówczas zgodnie z treścią art. 305 § 3 kk – jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa – ściganie przestępstwa określonego w art. 305 § 1 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego,</p> <p>11) art. 305 § 2 kk – jeśli sprawca w związku z publicznym przetargiem rozpowszechnia informacje lub przemilcza istotne okoliczności mające znaczenie dla zawarcia umowy będącej przedmiotem przetargu albo wchodzi w porozumienie z inną osobą, działając na szkodę właściciela mienia albo osoby lub instytucji, na rzecz której przetarg jest dokonywany, wówczas zgodnie z treścią art. 305 § 3 kk – jeżeli pokrzywdzonym nie jest Skarb Państwa – ściganie przestępstwa określonego w art. 305 § 2 kk następuje na wniosek pokrzywdzonego,</p> <p>12) art. 347 § 1 kk – ściganie żołnierza, który znieważa przełożonego, następuje na wniosek pokrzywdzonego lub dowódcy jednostki,</p> <p>13) art. 350 § 1 kk – ściganie żołnierza, który poniża lub znieważa podwładnego, następuje na wniosek pokrzywdzonego lub dowódcy jednostki.</p> <p>II. Prywatnoskargowym – 4 przestępstwa:</p> <p>1) art. 212 § 1 kk – zniesławienie,</p> <p>2) art. 216 § 1 kk – znieważenie innej osoby niż funkcjonariusz publiczny lub osoba do pomocy mu przybrana,</p> <p>3) art. 217 § 1 kk – naruszenie nietykalności cielesnej innej osoby niż funkcjonariusz publiczny lub osoba do pomocy mu przybrana,</p> <p>4) art. 157 § 2 kk – tzw. lekki uszczerbek na zdrowiu.</p>	<p>8) art. 151 § 3 kw – przejeżdżanie lub przeganianie zwierząt gospodarskich przez wodę zamkniętą i zarybioną,</p> <p>9) art. 157 § 1 kw – nieopuszczenie wbrew żądaniu osoby uprawnionej lasu, pola, ogrodu, pastwiska, łąki lub grobli.</p>
7. Cele postępowania karnego / czynności wyjaśniających	
<p>Przepisy ustawy kpk mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby:</p> <p>1) sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności;</p> <p>2) przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa osiągnięte zostały zadania postępowania karnego nie tylko w zwalczaniu przestępstw, lecz również w zapobieganiu im oraz w umacnianiu poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego;</p> <p>3) zostały uwzględnione prawnie chronione interesy pokrzywdzonego przy jednoczesnym poszanowaniu jego godności;</p> <p>4) rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie¹¹.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 8 kw – art. 2 § 1 kpk został recypowany, co oznacza, że stosuje się go odpowiednio w zakresie celów czynności wyjaśniających /postępowania w sprawach o wykroczenia. Postępowanie w sprawach o wykroczenia w ścisłym znaczeniu tego pojęcia – to postępowanie, które ma doprowadzić do wykrycia i osądzenia sprawcy wykroczenia¹².</p> <p>Natomiast trzy cele czynności wyjaśniających ustawodawca sprecyzował w:</p> <p>1) art. 54 § 1 kpw – celem jest ustalenie, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie (czy istnieje podstawa faktyczna i prawna prowadzenia czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie, a następnie postępowania sądowego, czyli czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on wykroczenie, kto jest jego sprawcą i czy osoba ta może ponieść odpowiedzialność za wykroczenie¹³, czyli ustalenie, czy postępowanie w danej sprawie jest prawnie dopuszczalne, faktycznie zasadne i celowe¹⁴),</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	2) art. 54 § 1 kpw – celem jest zebranie danych niezbędnych do sporządzenia wniosku o ukaranie ¹⁵ , 3) art. 55 § 1 kpw – celem tzw. czynności uzupełniająco-sprawdzających przeprowadzanych na polecenie sądu jest uzupełnienie lub sprawdzenie faktów podanych we wniosku o ukaranie w wypadku wskazanym w art. 60 § 1 pkt 6 kpw.

8. Rodzaje postępowań

<p>W procesowym prawie karnym występują cztery rodzaje postępowań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwyczajne, 2) w sprawach z oskarżenia prywatnego – rozdział 6 kpk (art. 59–61 kpk) – Oskarżyciel prywatny; rozdział 52 kpk (art. 485–499 kpk) – Postępowanie w sprawach z oskarżenia prywatnego, 3) nakazowe – rozdział 53 kpk (art. 500–507 kpk), 4) przyspieszone – rozdział 54a kpk (art. 517a–517j kpk). <p>Powyższe tryby nie dotyczą etapu postępowania przygotowawczego. Z treści art. 488 § 1 i 2 kpk wynikają obowiązki Policji dotyczące trybu prywatnoskargowego. Policja na żądanie pokrzywdzonego przyjmuje bowiem ustną lub pisemną skargę i w razie potrzeby zabezpiecza dowody, po czym przesyła skargę do właściwego sądu. Na polecenie sądu Policja dokonuje określonych przez sąd czynności dowodowych, po czym ich wyniki przekazuje sądowi. Przepis art. 308 kpk stosuje się odpowiednio.</p>	<p>Z treści art. 2 § 1 kpw wynika, że w procesowym prawie wykroczeń występują trzy rodzaje postępowań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwyczajne – Dział VIII. Postępowanie zwyczajne (art. 57–88 kpw); zgodnie z treścią art. 2 § 1a kpw – orzekanie w postępowaniu zwyczajnym następuje wówczas, gdy brak jest podstaw do rozpoznania sprawy w postępowaniu przyspieszonym albo nakazowym, 2) nakazowe – rozdział 16 kpw (art. 93–94 kpw), 3) przyspieszone – rozdział 15 kpw (art. 89–92a kpw). <p>Powyższe tryby nie dotyczą etapu czynności wyjaśniających. Z treści art. 45 § 1 pkt 1 kpw wynika, że Policja ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jeżeli zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego.</p>
---	--

9. Przesłanki ujemne postępowania nakazowego

<p>Postępowanie nakazowe w sprawach o przestępstwa zostało uregulowane w rozdziale 53 kpk (art. 500–507 kpk). Przesłanka ujemna postępowania nakazowego wskazana jest w art. 501 kpk, z którego wynika, że wydanie wyroku nakazowego jest niedopuszczalne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) <i>uchylony</i>, 2) w sprawie z oskarżenia prywatnego, 3) jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 79 § 1 kpk. <p>Art. 79 § 1 kpk dotyczy przypadków obrony obligatoryjnej. Wynika z niego, że w postępowaniu karnym oskarżony musi mieć obrońcę, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie ukończył 18 lat; 2) jest głuchy, niemy lub niewidomy; 3) zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona; 4) zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny. 	<p>Postępowanie nakazowe w sprawach o wykroczenia zostało uregulowane w rozdziale 16 kpw (art. 93–94 kpk). Przesłanka ujemna postępowania nakazowego wskazana jest w art. 93 § 4 kpw, z którego wynika, że postępowanie nakazowe jest niedopuszczalne, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 21 § 1 kpw.</p> <p>Art. 21 § 1 kpw dotyczy przypadków obrony obligatoryjnej. Wynika z niego, że w postępowaniu w sprawie o wykroczenia obwiniony musi mieć obrońcę przed sądem, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jest głuchy, niemy lub niewidomy; 2) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności.
---	--

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
10. Postępowanie przyspieszone	
<p>Postępowanie przyspieszone w sprawach o przestępstwa zostało uregulowane w rozdziale 54a kpk (art. 517a–517j kpk). Rodzaj spraw rozpoznawanych w toku postępowania przyspieszonego w sprawach o przestępstwa został określony w art. 517b kpk.</p>	<p>Postępowanie przyspieszone w sprawach o wykroczenia zostało uregulowane w rozdziale 18 kpw (art. 89–92a kpw). Rodzaj spraw rozpoznawanych w toku postępowania przyspieszonego w sprawach o wykroczenia został określony w art. 90 kpw. Z treści art. 45 § 1 pkt 1 kpw wynika, że Policja ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jeżeli zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego.</p>
11. Pozostałe tryby szczególne	
<p>W procesowym prawie karnym występują tryby szczególne postępowania, w tym w przedmiocie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) warunkowego umorzenia postępowania – art. 336, art. 341, art. 342, art. 414, art. 415, art. 422, art. 444 i art. 454 kpk, 2) skazania bez przeprowadzania rozprawy – art. 335 kpk, 3) skazania bez przeprowadzenia postępowania dowodowego – art. 338a i art. 387 kpk. 	<p>W procesowym prawie wykroczeń występują tryby szczególne postępowania, w tym w przedmiocie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) skazania bez przeprowadzania rozprawy – art. 58 i art. 64 kpw, 2) skazania bez przeprowadzenia postępowania dowodowego – art. 72–73 kpw.
12. Środki oddziaływania pozakarnego	
<p>W procesowym prawie karnym nie występuje możliwość stosowania środków oddziaływania pozakarnego.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń istnieje możliwość stosowania środków oddziaływania pozakarnego. Jej podstawa została jednak określona w przepisie prawa materialnego – w art. 41 kw, z którego wynika, że w stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego. Brak jest zatem pełnych informacji odnośnie do przesłanek podmiotowych oraz przedmiotowych stosowania tej instytucji¹⁶. Z kolei z treści art. 61 § 1 pkt 2 kpw wynika, że można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć, także wtedy, jeżeli wobec sprawcy zastosowano środek oddziaływania w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia albo środek przewidziany w przepisach o odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej, a środek ten jest wystarczającą reakcją na wykroczenie.</p>
13. Postępowanie mandatowe	
<p>W procesowym prawie karnym postępowanie mandatowe nie występuje.</p>	<p>Postępowanie mandatowe w procesowym prawie wykroczeń zostało uregulowane w rozdziale 17 kpw (art. 95–102a) pt. Postępowanie mandatowe. W wypadkach wskazanych w ustawie i na zasadach w niej określonych uprawniony organ może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego¹⁷.</p>
14. Zasada oportunistu (in. celowości karania)	
<p>W procesowym prawie karnym nie obowiązuje zasada oportunistu (in. celowości karania), obowiązuje zaś zasada legalizmu.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń obowiązuje wynikająca z treści art. 41 kw i art. 61 § 1 pkt 2 kpw zasada oportunistu (in. celowości karania). W ramach reakcji na dokonanie lub karalną formę usiłowania udolnego wykroczenia – co do zasady – można wobec sprawcy wykroczenia podjąć jedną z trzech decyzji:</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	1) zastosować środek oddziaływania wychowawczego (w stosunku do sprawcy czynu można poprzestać na zastosowaniu pouczenia, zwróceniu uwagi, ostrzeżeniu lub na zastosowaniu innych środków oddziaływania wychowawczego ¹⁸), 2) nałożyć grzywnę w postępowaniu mandatowym, 3) skierować wniosek o ukaranie do wydziału karnego sądu rejonowego. Z treści art. 61 § 1 pkt 2 kpw wynika, że można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć , także wtedy, jeżeli wobec sprawcy zastosowano środek oddziaływania w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia albo środek przewidziany w przepisach o odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej, a środek ten jest wystarczającą reakcją na wykroczenie.
15. Zasada legalizmu	
W procesowym prawie karnym obowiązuje zasada legalizmu . Z treści art. 10 § 1 kpk wynika, że organ powołany do ścigania przestępstw jest obowiązany do wszczęcia i przeprowadzenia postępowania przygotowawczego, a oskarżyciel publiczny także do wniesienia i popierania oskarżenia – o czyn ścigany z urzędu. Z wyjątkiem wypadków określonych w ustawie lub w prawie międzynarodowym nikt nie może być zwolniony od odpowiedzialności za popełnione przestępstwo ¹⁹ .	W procesowym prawie wykroczeń nie obowiązuje zasada legalizmu, obowiązuje zaś omówiona powyżej zasada oportunisty (in. celowości karania) .
16. Zasada informacji prawnej²⁰	
Zasada informacji prawnej została określona w treści art. 16 kpk . Zgodnie z treścią art. 16 § 1 kpk, jeżeli organ prowadzący postępowanie jest obowiązany pouczyć uczestników postępowania o ciężących obowiązkach i o przysługujących im uprawnieniach, brak takiego pouczenia lub mylne pouczenie nie może wywoływać ujemnych skutków procesowych dla uczestnika postępowania lub innej osoby, której to dotyczy. Organ prowadzący postępowanie powinien ponadto w miarę potrzeby udzielać uczestnikom postępowania informacji o ciężących obowiązkach i o przysługujących im uprawnieniach także w wypadkach, gdy ustawa wyraźnie takiego obowiązku nie stanowi ²¹ .	Art. 16 kpk został recypowany przez art. 8 kpw , czyli stosuje się go odpowiednio . Z uwagi na specyfikę regulacji prawnych w praktyce oznacza to, że uczestnikom czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia / postępowania sądowego w sprawach o wykroczenia przekazuje się inne informacje o ciężących obowiązkach i o przysługujących im uprawnieniach niż na gruncie ustawy kpk (np. na etapie czynności wyjaśniających wręcza się inne formularze procesowe o uprawnieniach i obowiązkach uczestników – np. druk procesowy pouczenia o uprawnieniach i obowiązkach dla pokrzywdzonego czy osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, ale nie ma osobnego druku pouczenia dla świadka, a część jego obowiązków została określona na druku wezwania do stawienia się).
17. Zasada sygnalizacji	
W razie stwierdzenia w postępowaniu karnym poważnego uchybienia w działaniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, zwłaszcza gdy sprzyja ono popełnieniu przestępstwa , sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator , zawiadamia o tym uchybieniu organ powołany do nadzoru nad daną jednostką organizacyjną , zaś w razie potrzeby także organ kontroli . Policja powiadamia prokuratora o ujawnionych przez siebie uchybieniach . Zawiadamiając o uchybieniu, sąd lub prokurator może	W razie stwierdzenia w toku postępowania istotnego uchybienia w czynnościach instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, sprzyjającego naruszeniom prawa , sąd, a w toku czynności wyjaśniających organ je prowadzący , zawiadamia o stwierdzonym uchybieniu tę instytucję bądź organ powołany do sprawowania nad nią nadzoru²² .

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>zażądać nadesłania w wyznaczonym terminie wyjaśnień i podania środków podjętych w celu zapobieżenia takim uchybieniom w przyszłości. W razie nieudzielenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie można nałożyć na kierownika organu zobowiązanego do wyjaśnień karę pieniężną w wysokości do 10 000 złotych. Na postanowienie o nałożeniu kary pieniężnej przysługuje zażalenie. Zażalenie na postanowienie prokuratora rozpoznaje sąd rejonowy, w którego okręgu toczy się postępowanie²³.</p> <p>W art. 20 kpk ustawodawca określił procedurę dotyczącą rażącego naruszenia obowiązków procesowych przez obrońcę, pełnomocnika strony lub oskarżyciela publicznego lub prowadzącego postępowanie przygotowawcze.</p> <p>Zasady zawiadomienia o wszczęciu i ukończeniu postępowania toczącego się z urzędu przeciw m.in. funkcjonariuszom publicznym zostały określone w art. 21 kpk.</p>	
18. Postępowanie przygotowawcze / czynności wyjaśniające	
<p>W procesowym prawie karnym występuje etap postępowania przygotowawczego uregulowany w Dziale VII kpk pt. Postępowanie przygotowawcze (art. 297–336 kpk). Wyróżnia się jego dwie formy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) śledztwo, 2) dochodzenie. <p>Postępowanie sprawdzające, o którym mowa w art. 307 § 1 kpk, formalnie nie jest zaliczane do procesu karnego. W tym wypadku postanowienie o wszczęciu albo o odmowie wszczęcia dochodzenia/śledztwa należy wydać najpóźniej w terminie 30 dni od otrzymania zawiadomienia.</p> <p>Z kolei czynności w niezbędnym zakresie (in. czynności niecierpiące zwłoki) prowadzone w trybie art. 308 § 1 kpk mogą być dokonywane tylko w ciągu 5 dni od dnia pierwszej czynności. Zgodnie z przepisem art. 308 § 6 kpk – czas trwania śledztwa lub dochodzenia liczy się wówczas od dnia pierwszej czynności²⁴.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń postępowanie przygotowawcze nie występuje. Jego funkcję pełnią czynności wyjaśniające uregulowane w Dziale VII kpw pt. Czynności wyjaśniające (art. 54–56a kpw). Są to zorganizowane i obowiązkowe działania organów ścigania wykroczeń, podejmowane przed wszczęciem postępowania sądowego. Czynności te mogą mieć dwójaki charakter: wykrywczy (operacyjny) i dowodowy (procesowy) w zakresie określonym przez kpw. Są to czynności niesformalizowane, co oznacza, że nie wymagają oficjalnego wydania żadnego postanowienia o ich wszczęciu czy zakończeniu. Nie wydaje się np. postanowienia o wszczęciu czynności wyjaśniających w sprawie o wykroczenie w związku z uzyskaniem informacji o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia. Kierownik jednostki lub kierownik komórki jest obowiązany spowodować zarejestrowanie sprawy w Rejestrze Spraw o Wykroczenia (RSoW) niezwłocznie, nie później jednak niż w ciągu 5 dni od dnia otrzymania informacji o popełnieniu wykroczenia²⁵. Czas ich trwania biegnie od ujawnienia wykroczenia, celem zaś jest ustalenie istnienia podstaw do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie i zebranie danych niezbędnych do takiego wystąpienia albo uzupełnienia bądź sprawdzenia – na żądanie sądu – danych podanych we wniosku samoistnego oskarżyciela posiłkowego²⁶. Są to czynności przedprocesowe, bo prowadzone są przed wszczęciem procesu w sprawie o wykroczenie, a więc przed skierowaniem wniosku o ukaranie do sądu rejonowego. Zgodnie z zasadą skargowości (art. 57 § 1 kpw) podstawą wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie jest wniosek o ukaranie złożony przez organ uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w danej sprawie.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
19. Wszczęcie postępowania przygotowawczego / postępowania sądowego w sprawie o przestępstwo / postępowania sądowego w sprawie o wykroczenie	
<p>W toku postępowania przygotowawczego uprawniony do tego podmiot może wydać postanowienie o wszczęciu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dochodzenia (art. 325e kpk) albo 2) śledztwa (rozdział 34. Wszczęcie śledztwa). <p>Natomiast po skierowaniu aktu oskarżenia do sądu, jeśli spełnia on wymagania formalne, może być wszczęte postępowanie sądowe²⁷.</p>	<p>W ustawie kpw nie występuje instytucja wszczęcia czynności wyjaśniających²⁸. Natomiast po skierowaniu wniosku o ukaranie do sądu, jeśli spełnia on wymagania formalne, do wszczęcia postępowania sądowego jest uprawniony w drodze zarządzenia prezes sądu²⁹.</p>
20. Przesłanki ujemne postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających / postępowania sądowego w sprawach o przestępstwa / postępowania sądowego w sprawach o wykroczenia	
<p>Przesłanki procesowe ujemne w sprawach o przestępstwa zostały określone w art. 17 § 1 kpk³⁰. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia; 2) czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia przestępstwa; 3) społeczna szkodliwość czynu jest znikoma; 4) ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze; 5) oskarżony zmarł; 6) nastąpiło przedawnienie karalności; 7) postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby zostało prawomocnie zakończone albo wcześniej wszczęte toczy się; 8) sprawca nie podlega orzecznictwu polskich sądów karnych; 9) brak skargi uprawnionego oskarżyciela; 10) brak wymaganego zezwolenia na ściganie lub wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej, chyba że ustawa stanowi inaczej; 11) zachodzi inna okoliczność wyłączająca ściganie. 	<p>Przesłanki procesowe ujemne w sprawach o wykroczenia zostały określone w art. 5 § 1 kpw³¹. Nie wszczyna się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czynu nie popełniono albo brak jest danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie jego popełnienia; 2) czyn nie zawiera znamion wykroczenia albo ustawa stanowi, że sprawca nie popełnia wykroczenia; 3) ustawa stanowi, że sprawca nie podlega karze; 4) nastąpiło przedawnienie orzekania; 5) obwiniony zmarł; 6) obwiniony jest: <ol style="list-style-type: none"> a) uwierzytelnionym w Rzeczypospolitej Polskiej szefem przedstawicielstwa dyplomatycznego państwa obcego, b) osobą należącą do personelu dyplomatycznego tego przedstawicielstwa, c) osobą należącą do personelu administracyjnego lub technicznego tego przedstawicielstwa, d) członkiem rodziny osób wymienionych w lit. a–c i pozostaje z nimi we wspólnocie domowej, e) inną osobą korzystającą z immunitetu dyplomatycznego, na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych, f) kierownikiem urzędu konsularnego lub innym urzędnikiem konsularnym państwa obcego albo inną osobą zrównaną z nimi na podstawie ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych; 7) obwiniony z mocy przepisów szczególnych nie podlega orzecznictwu na podstawie niniejszego kodeksu; 8) postępowanie co do tego samego czynu obwinionego zostało prawomocnie zakończone lub wcześniej wszczęte, toczy się; 9) brak jest skargi uprawnionego oskarżyciela albo żądania ścigania pochodzącego od osoby uprawnionej lub zezwolenia na ściganie, gdy ustawa tego wymaga; 10) zachodzi inna okoliczność wyłączająca z mocy ustawy orzekanie w postępowaniu na podstawie niniejszego kodeksu.

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**
**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**
21. Instytucje uprawnione do prowadzenia postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających

Instytucje uprawnione do prowadzenia postępowania przygotowawczego to:

- 1) **prokurator**, który jest uprawniony do prowadzenia śledztwa, **może on też powierzyć Policji** przeprowadzenie śledztwa w całości lub w określonym zakresie albo dokonanie poszczególnych czynności śledztwa; w wypadkach określonych w art. 309 pkt 2 i 3 kpk można powierzyć Policji jedynie dokonanie poszczególnych czynności śledztwa³²,
- 2) **Policja**; uprawnienia Policji przysługują **także**: organom Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Krajowej Administracji Skarbowej, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Żandarmerii Wojskowej, w zakresie ich właściwości, a także innym organom przewidzianym w przepisach szczególnych³³; zgodnie z treścią **art. 325a § 1 kpk** dochodzenie prowadzi **Policja lub organy, o których mowa w art. 312 kpk**³⁴, chyba że prowadzi je **prokurator**,
- 3) **sąd** – np. w zakresie zastosowania tymczasowego aresztowania na mocy postanowienia³⁵.

W procesowym prawie wykroczeń postępowanie przygotowawcze nie występuje. Jego odpowiednikiem są czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie, które **mogą być prowadzone przez**:

- 1) **Policję** (art. 54 § 1 i art. 7 kpw) – we wszystkich sprawach o wykroczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej,
- 2) **inspektora pracy** (art. 17 § 2 i art. 56 § 2 kpw) – w sprawach o wykroczenia:
 - a) przeciwko prawom pracownika – określone w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy³⁶,
 - b) określone w art. 27–27b ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych³⁷,
 - c) określone w art. 119–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy³⁸,
 - d) określone w art. 27 i art. 28 ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług³⁹,
 - e) określone w art. 8e ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę⁴⁰,
 - f) określone w art. 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni⁴¹,
 - g) a także w sprawach o inne wykroczenia związane z wykonywaniem pracy zarobkowej, jeżeli ustawa tak stanowi,
- 3) **niżej wymienione organy i instytucje**, ale tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania ujawniły wykroczenie (art. 56 § 2 kpw):
 - a) organy administracji rządowej i samorządowej,
 - b) organy kontroli państwowej,
 - c) organy kontroli samorządu terytorialnego,
 - d) straż gminne/miejskie,
- 4) **inne organy, gdy ustawa tak stanowi, ale tylko w zakresie swoich właściwości** (art. 17 § 2 i 3 i art. 56 § 2 kpw) – np.: Państwowa Straż Rybacka, Państwowa Straż Łowiecka, Inspekcja Ochrony Środowiska, Dyrektor Parku Narodowego, funkcjonariusze Straży Parku Narodowego, Straż Leśna, Straż Ochrony Kolei,
- 5) **prokurator** – **we wszystkich sprawach o wykroczenia** (art. 56 § 1 kpw); w każdej sprawie o wykroczenie może on wnieść wniosek o ukaranie, stając się oskarżycielem publicznym; może także wstąpić do postępowania wszczętego na podstawie wniosku o ukaranie wniesionego przez innego oskarżyciela; w wypadkach wskazanych w art. 18 § 1 i 2 kpw – udział prokuratora wyłącza udział innego oskarżyciela publicznego⁴².

Z treści **art. 1 § 2 kpw** wynika, że w wypadkach wskazanych w ustawie i na zasadach w niej określonych uprawniony organ (np. Policja) może nałożyć grzywnę w drodze mandatu karnego (kredytowanego, gotówkowego lub zaocznego).

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
22. Czas trwania postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
<p>Dochodzenie powinno być ukończone w ciągu 2 miesięcy. Prokurator może przedłużyć ten okres do 3 miesięcy, a w wypadkach szczególnie uzasadnionych – na dalszy czas oznaczony⁴³.</p> <p>Śledztwo powinno być ukończone w ciągu 3 miesięcy. W uzasadnionych wypadkach okres śledztwa może być przedłużony na dalszy czas oznaczony przez prokuratora nadzorującego śledztwo lub prokuratora bezpośrednio przełożonego wobec prokuratora, który prowadzi śledztwo, nie dłuższy jednak niż rok. W szczególnie uzasadnionych wypadkach właściwy prokurator nadrzędny nad prokuratorem nadzorującym lub prowadzącym śledztwo może przedłużyć jego okres na dalszy czas oznaczony⁴⁴.</p>	<p>W celu ustalenia, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie oraz zebrania danych niezbędnych do sporządzenia takiego wniosku, Policja z urzędu przeprowadza czynności wyjaśniające. Czynności te w miarę możliwości należy podjąć w miejscu popełnienia czynu bezpośrednio po jego ujawnieniu. Powinny one być zakończone w ciągu miesiąca od ich podjęcia⁴⁵.</p> <p>Z uwagi na dwa tryby czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, ich czas trwania może być różny.</p> <p>I. W trybie zwyczajnym określonym w art. 54 § 1 kpw czynności wyjaśniające powinny zakończyć się w ciągu miesiąca (jest to termin porządkowy, in. instrukcyjny)⁴⁶, co oznacza, że jego przekroczenie co do zasady nie powoduje negatywnych następstw, jeśli było usprawiedliwione (np. koniecznością oczekiwania na kluczową w sprawie opinię biegłego sądowego).</p> <p>II. W trybach szczególnych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czynności niecierpiące zwłoki (art. 5 § 4 kpw) – do czasu otrzymania zezwolenia lub żądania, 2) na potrzeby postępowania mandatowego (art. 97 § 1 kpw) – do 60 dni od ustalenia sprawcy czynu⁴⁷, 3) na prośbę oskarżycieli publicznych, o których mowa w art. 17 § 4 kpw – w miarę możliwości – w ciągu miesiąca, 4) na polecenie sądu, jako czynności uzupełniająco-sprawdzające (art. 55 kpw) – w terminie określonym przez sąd⁴⁸, 5) na polecenie prokuratora (art. 56 § 1 kpw) – w terminie określonym przez prokuratora.
23. Strony postępowania przygotowawczego	
<p>W procesowym prawie karnym występują dwie strony postępowania przygotowawczego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) strona czynna – pokrzywdzony (art. 49 kpk), 2) strona bierna – podejrzany (art. 71 kpk). 	<p>W procesowym prawie wykroczeń nie występuje postępowanie przygotowawcze. Na etapie czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia strony nie występują, a pojawiają się dopiero na etapie postępowania sądowego w sprawie o wykroczenie.</p>
24. Definicja pokrzywdzonego; podmioty uprawnione do wykonywania jego praw	
<p>Pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone (w przypadku dokonania) lub zagrożone (w przypadku przygotowania lub usiłowania) przez przestępstwo. Pokrzywdzonym może być także niemająca osobowości prawnej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) instytucja państwowa lub samorządowa, 2) inna jednostka organizacyjna, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną. <p>Nie jest pokrzywdzonym, ale za pokrzywdzonego uważa się zakład ubezpieczeń w zakresie, w jakim pokrył szkodę wyrządzoną pokrzywdzonemu przez przestępstwo lub jest zobowiązany do jej pokrycia⁴⁹. Natomiast w sprawach o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, o których mowa w art. 218–221 oraz w art. 225 § 2 kk, organy Państwowej Inspekcji Pracy</p>	<p>Pokrzywdzonym jest ten, czyje dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone (w przypadku dokonania) lub zagrożone (w przypadku formy stadialnej w postaci usiłowania udolnego) przez wykroczenie⁵⁰.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>mogą wykonywać prawa pokrzywdzonego, jeżeli w zakresie swego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania. W sprawach o przestępstwa, którymi wyrządzono szkodę w mieniu instytucji lub jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 49 § 2 kpk, jeżeli nie działa organ pokrzywdzonej instytucji lub jednostki organizacyjnej, prawa pokrzywdzonego mogą wykonywać organy kontroli państwowej, które w zakresie swojego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania.</p>	
<p>25. Osoba, przeciwko której prowadzi się postępowanie przygotowawcze / czynności wyjaśniające</p>	
<p>W procesowym prawie karnym osobą, przeciwko której prowadzi się postępowanie przygotowawcze, jest podejrzany (faza przeciwko osobie – łac. <i>in personam</i>)⁵¹. Natomiast w fazie w sprawie (łac. <i>in rem</i>) określa się taką osobę jako osobę podejrzaną⁵².</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń osobą, przeciwko której prowadzi się czynności wyjaśniające, jest osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie⁵³.</p>
<p>26. Definicja i status podejrzanego / osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie</p>	
<p>Zgodnie z treścią art. 71 § 1 kpk – za podejrzanego uważa się osobę, co do której wydano postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo której bez wydania takiego postanowienia postawiono zarzut w związku z przystąpieniem do przesłuchania w charakterze podejrzanego. Podejrzany jest stroną bierną postępowania przygotowawczego. Jego prawa i obowiązki są przekazywane mu na piśmie⁵⁴.</p>	<p>W ustawie kpw ani w żadnym innym akcie prawnym ustawodawca nie zamieścił definicji osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba ta jest uczestnikiem, ale nie stroną czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia. Status strony biernej uzyskuje ona dopiero na etapie postępowania sądowego w sprawach o wykroczenia. Na każdym etapie osoba ta jest źródłem dowodowym, gdyż składa wyjaśnienia, które posiadają moc dowodową mającą wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności karnej wydanego przez sąd. Zgodnie z treścią art. 54 § 6 kpw – należy niezwłocznie przesłuchać osobę, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Osoba taka ma prawo odmówić złożenia wyjaśnień oraz zgłosić wnioski dowodowe, o czym należy ją pouczyć. Przesłuchanie tej osoby zaczyna się od powiadomienia jej o treści zarzutu wpisanego do protokołu przesłuchania; przepis art. 54 § 4 zdanie drugie kpw stosuje się. Natomiast zgodnie z treścią art. 54 § 6a kpw – osoba przesłuchana w trybie określonym w § 6 ma obowiązek informowania organu prowadzącego czynności wyjaśniające o każdej zmianie miejsca swego zamieszkania lub pobytu trwającego dłużej niż 7 dni oraz stawienia się na wezwanie tego organu pod rygorem zatrzymania i przymusowego doprowadzenia, o czym należy ją pouczyć przy przesłuchaniu, odnotowując to w protokole tej czynności. Od przesłuchania osoby, o której mowa w § 6, można odstąpić, jeżeli byłoby ono połączone ze znacznymi trudnościami; osoba ta może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania, o czym należy ją pouczyć. Odstąpienie od przesłuchania oraz pouczenie dokumentuje się notatką urzędową⁵⁵.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
27. Definicja i status oskarżonego/obwinionego	
<p>Zgodnie z treścią art. 71 § 2 kpk za oskarżonego uważa się osobę, przeciwko której wniesiono oskarżenie do sądu, a także osobę, co do której prokurator złożył wniosek wskazany w art. 335 § 1 lub wniosek o warunkowe umorzenie postępowania.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 20 § 1 kpw obwinionym jest osoba, przeciwko której wniesiono wniosek o ukaranie w sprawie o wykroczenie. Na mocy art. 20 § 3 kpw do obwinionego stosuje się odpowiednio przepisy art. 72 § 1 i 2, art. 74 § 1 i 2, art. 75, art. 76 i art. 175 kpk.</p>
28. Obowiązek zawiadomienia o przestępstwie/wykroczeniu	
<p>W ustawie kpk przewidziano два rodzaje obowiązku zawiadomienia o przestępstwie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) społeczny – w art. 304 § 1 kpk, zgodnie z którym każdy, dowiedziawszy się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, ma społeczny, a więc niesankcjonowany karnie obowiązek zawiadomić o tym prokuratora lub Policję; 2) prawny – w art. 304 § 2 kpk³⁶, z którego wynika, że instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa; prawny obowiązek zawiadomienia o przestępstwie został uregulowany także w art. 240 kk. 	<p>W przepisach kpw na żaden podmiot nie został nałożony prawny obowiązek zawiadomienia o wykroczeniu. Obowiązek taki wynikać może z przepisów materialnego prawa wykroczeń. W literaturze istnieje pogląd, że obowiązek zawiadomienia ma w pewnym zakresie charakter powszechny⁵⁷. Wyegzekwowaniu obowiązku zawiadomienia służą w kw dwa przepisy – art. 73 kw i art. 82a § 1 kw. Ten drugi typizuje niewykonanie obowiązku zawiadomienia o pożarze, określonego w art. 9 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁵⁸, i stanowi przepis szczególny wobec art. 73 kw. Jednak niewykonanie określonego w tym samym przepisie obowiązku zawiadomienia o klęsce żywiołowej lub innym miejscowym zagrożeniu jest stypizowane w art. 73 kw⁵⁹. Obowiązek ten obciąża każdego, kto dowie się o zdarzeniu. Obok tych przepisów, jako źródło obowiązku wskazuje się art. 14 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie⁶⁰, zgodnie z którym dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich oraz właściciele, posiadacze i zarządcy gruntów są obowiązani zawiadomić właściwy organ Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej⁶¹ lub urząd gminy albo najbliższy zakład leczniczy dla zwierząt o dostrzeżonych objawach chorób zwierząt żyjących wolno.</p>
29. Sposób dokumentowania czynności procesowych	
<p>Czynności wymagające sporządzenia protokołu w sprawach o przestępstwa zostały określone w jednym z punktów w treści art. 143 § 1 kpk. Spisania protokołu wymagają:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przyjęcie ustnego zawiadomienia o przestępstwie, wniosku o ściganie i jego cofnięcie; 2) przesłuchanie oskarżonego, świadka, biegłego i kuratora; 3) dokonanie oględzin; 4) dokonanie otwarcia zwłok oraz wyjęcie zwłok z grobu; 5) przeprowadzenie eksperymentu, konfrontacji oraz okazania; 6) przeszukanie osoby, miejsca, rzeczy i systemu informatycznego oraz zatrzymanie rzeczy i danych informatycznych; 7) otwarcie korespondencji i przesyłki oraz odtworzenie utrwalonych zapisów; 	<p>W sprawach o wykroczenia protokół sporządza się z każdej czynności mającej istotne znaczenie dla sprawy, a w szczególności z rozprawy, a także z dokonanych poza rozprawą czynności dowodowych, chyba że ustawa stanowi inaczej⁶². Z treści art. 37b § 1 kpw wynika, że strony, obrońcy, pełnomocnicy i przedstawiciele ustawowi mają prawo do zapoznania się z zapisem dźwięku albo obrazu i dźwięku z rozprawy w siedzibie sądu, a obwiniony pozbawiony wolności – w administracji odpowiedniego zakładu, oraz do bezpłatnego otrzymania z akt sprawy, za pomocą środków komunikacji elektronicznej, zapisu dźwięku z rozprawy, chyba że został sporządzony wyłącznie protokół pisemny, o którym mowa w art. 37 § 7 kpw. Zgodnie z treścią art. 37 § 12 kpw czynności, z których nie sporządza się protokołu, a także inne zdarzenia, które mają znaczenie dla postępowania, utrwała się w aktach w formie notatki urzędowej podpisanej przez osobę, która dokonała tych czynności.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>8) zaznajomienie podejrzanego z materiałami zebranymi w postępowaniu przygotowawczym;</p> <p>9) przyjęcie poręczenia;</p> <p>10) przebieg posiedzenia sądu, jeżeli stawia się na nim uprawnione osoby albo ich obecność jest obowiązkowa;</p> <p>11) przebieg rozprawy.</p> <p>Natomiast z treści art. 143 § 2 kpk wynika, że z innych, niewymienionych w tym przepisie czynności spisuje się protokół, jeżeli przepis szczególny tego wymaga albo przeprowadzający czynność uzna to za potrzebne. W innych wypadkach można ograniczyć się do sporządzenia notatki urzędowej. Zgodnie z treścią art. 147 § 1 kpk przebieg czynności protokołowanych może być utrwalony ponadto za pomocą urządzenia rejestrującego obraz lub dźwięk, o czym należy przed uruchomieniem urządzenia uprzedzić osoby uczestniczące w czynności. Zapis obrazu lub dźwięku staje się załącznikiem do protokołu. W wypadku ograniczenia protokołu do zapisu najbardziej istotnych oświadczeń osób biorących udział w czynności sporządza się przekład zapisu dźwięku, który również staje się załącznikiem do protokołu⁶³.</p>	<p>W polskim prawie karnym brak jest jednak legalnej (ustawowej) definicji podpisu. Według prof. Zbigniewa Radwańskiego podpis to językowy znak graficzny, złożony własnoręcznie, zawierający co najmniej nazwisko (niekoniecznie imię) składającego podpis, usytuowany pod tekstem oświadczenia woli⁶⁴.</p>
<h3>30. Możliwość sporządzenia tzw. wspólnego protokołu w trybie art. 304a kpk</h3>	
<p>W procesowym prawie karnym ustawodawca przewidział możliwość sporządzenia tzw. wspólnego protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej w trybie art. 304a kpk⁶⁵.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń nie ma podstawy prawnej do sporządzenia tzw. wspólnego protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie i przesłuchania w charakterze świadka osoby zawiadamiającej. Art. 304a kpk nie został bowiem recypowany, co oznacza, że co do zasady wykonuje się dwie osobne czynności procesowe. W zależności od potrzeb, po przyjęciu zawiadomienia o wykroczeniu, można przesłuchać zawiadamiającego w charakterze świadka⁶⁶. Sporządzenie protokołu przyjęcia ustnego zawiadomienia o wykroczeniu nie jest wymagane, jeśli zawiadomienie zostało złożone na piśmie i wyczerpująco przedstawia okoliczności zdarzenia albo gdy policjant samodzielnie ujawnił wykroczenie, a okoliczności zdarzenia nie budzą wątpliwości. Czynności wyjaśniające ogranicza się wówczas do sporządzenia notatki urzędowej, stosownie do art. 54 § 3 kpw⁶⁷.</p> <p>Świadka należy przesłuchać zwłaszcza wtedy, gdy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie będzie możliwe jego przesłuchanie przed sądem; 2) istnieje wątpliwość, czy wykroczenie zostało popełnione albo czy osoba podejrzewana dopuściła się zarzuconego jej czynu; 3) sprawca wykroczenia nie jest znany; 4) zachodzi potrzeba wyjaśnienia okoliczności istotnych dla danej sprawy⁶⁸. <p>W innych wypadkach przesłuchanie świadków nie jest konieczne, a czynności wyjaśniające można ograniczyć do sporządzenia notatki urzędowej z rozpytania świadków oraz ustalenia ich danych osobowych wraz z adresami, w celu dołączenia ich do wniosku o ukaranie⁶⁹.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
31. Możliwość cofnięcia wniosku o ściganie karne / żądania ścigania	
<p>Zgodnie z treścią art. 12 § 3 kpk wniosek może być cofnięty w postępowaniu przygotowawczym za zgodą prokuratora, a w postępowaniu sądowym za zgodą sądu – aż do zamknięcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej. W sprawach, w których akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, cofnięcie wniosku po rozpoczęciu przewodu sądowego jest skuteczne, jeżeli nie sprzeciwi się temu oskarżyciel publiczny obecny na rozprawie lub posiedzeniu. Ponowne złożenie wniosku jest niedopuszczalne.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 6 § 3 kpw żądanie może być cofnięte. Niedopuszczalne jest cofnięcie żądania wobec niektórych tylko współdziałających w popełnieniu czynu, chyba że są to osoby najbliższe dla pokrzywdzonego. Cofnięcie może nastąpić do momentu rozpoczęcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie. W razie cofnięcia żądania ponowne jego złożenie jest niedopuszczalne.</p>
32. Niezamieszczanie w protokole danych dotyczących miejsca zamieszkania, miejsca pracy, numeru telefonu, telefaksu i adresu poczty elektronicznej pokrzywdzonych oraz świadków uczestniczących w czynności (tzw. anonimizacja)	
<p>Zgodnie z treścią art. 148a § 1 kpk w protokole nie zamieszcza się danych dotyczących miejsca zamieszkania i miejsca pracy, a także numeru telefonu, telefaksu ani adresu poczty elektronicznej pokrzywdzonych i świadków uczestniczących w czynności. Dane te, niezamieszczone w protokole, zamieszcza się w załączniku do protokołu, który przechowuje się w załączniku adresowym do akt sprawy, do wiadomości organu prowadzącego postępowanie. Wyjątek od tej zasady został określony w art. 148a § 2 kpk, zgodnie z którym przepis art. 148a § 1 zdanie pierwsze kpk nie dotyczy miejsca pracy świadka będącego funkcjonariuszem publicznym, składającego zeznania w związku z pełnioną funkcją, chyba że przeprowadzający czynność w postępowaniu przygotowawczym albo przewodniczący składu orzekającego przeprowadzającego czynność uzna, iż dla dobra postępowania karnego nie powinno ono zostać zamieszczone w protokole.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 37 § 13 kpw na wniosek pokrzywdzonego lub świadka stosuje się odpowiednio przepisy art. 148a oraz art. 156a kpk, chyba że utrudni to postępowanie lub sprzeciwia się temu ważny interes jego uczestnika. O prawie tym należy pokrzywdzonego i świadka pouczyć.</p>
33. Zakazy dowodowe bezwzględne	
<p>Zgodnie z treścią art. 178 kpk nie wolno przesłuchiwać jako świadków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) obrońcy albo adwokata lub radcy prawnego działającego na podstawie art. 245 § 1 – co do faktów, o których dowiedział się, udzielając porady prawnej lub prowadząc sprawę; 2) duchownego co do faktów, o których dowiedział się przy spowiedzi. <p>Z treści art. 178a kpk wynika, że nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora – co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego, prowadząc postępowanie mediacyjne, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 kk.</p> <p>Ponadto do zakazów bezwzględnych zalicza się zakaz przesłuchania w charakterze świadka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) podejznanego w charakterze świadka w jego własnej sprawie (art. 74 kpk), 	<p>W procesowym prawie wykroczeń – poza różnicami z zakresu nazewnictwa uczestników czynności – przepisy z ustawy kpk dotyczące zakazów dowodowych bezwzględnych należy stosować odpowiednio. Zgodnie bowiem z treścią art. 41 § 1 kpw przy przeprowadzaniu dowodu z zeznań świadka stosuje się odpowiednio przepisy art. 177, art. 178, art. 178a, art. 182, art. 183, art. 185–190, art. 191 § 1–2 oraz art. 192 kpk.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
2) osób zobowiązanych do zachowania tajemnicy w zakresie ochrony zdrowia psychicznego – na okoliczność wypowiedzi osoby, wobec której podjęto czynności wynikające z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, co do popełnienia przez nią czynu zabronionego pod groźbą kary ⁷⁰ , 3) biegłego albo lekarza udzielającego pomocy medycznej – na okoliczność oświadczenia oskarżonego/podejrzanego dotyczącego zarzucanego mu czynu złożonego wobec tych osób (art. 199 kpk), 4) zakaz przeprowadzania dowodu z zeznań świadka (art. 186 § 1 kpk), 5) zakaz zastępowania protokołu zeznań świadka notatkami, zapiskami czy innymi pismami (art. 174 kpk).	
34. Zasady zwolnienia z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne”	
<p>W procesowym prawie karnym zasady zwolnienia z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” zostały określone w art. 179 kpk. Osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” mogą być przesłuchane co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, tylko po zwolnieniu tych osób od obowiązku zachowania tajemnicy przez uprawniony organ przełożony. Zwolnienia wolno odmówić tylko wtedy, gdyby złożenie zeznania wyrządzić mogło poważną szkodę państwu. Sąd lub prokurator może zwrócić się do właściwego naczelnego organu administracji rządowej o zwolnienie świadka od obowiązku zachowania tajemnicy, jeżeli ustawy szczególne nie stanowią inaczej.</p>	<p>Z treści art. 41 § 2 kpw wynika, że osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” mogą być przesłuchane co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, tylko po zwolnieniu tych osób od obowiązku zachowania tajemnicy przez uprawniony organ przełożony.</p>
35. Zasady zwolnienia z obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” lub „poufne” lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji	
<p>W procesowym prawie karnym zakazy dowodowe względne dotyczące zeznań świadka odnośnie do informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” lub „poufne” lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji zostały określone w art. 180 kpk.</p> <p>§ 1. Osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” lub „poufne” lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji mogą odmówić zeznań co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd lub prokurator dla dobra wymiaru sprawiedliwości zwolni te osoby od obowiązku zachowania tajemnicy, jeżeli ustawy szczególne nie stanowią inaczej. Na postanowienie w tym przedmiocie przysługuje zażalenie.</p> <p>§ 2. Osoby obowiązane do zachowania tajemnicy notarialnej, adwokackiej, radcy prawnego, doradcy podatkowego, lekarskiej, dziennikarskiej lub statystycznej oraz tajemnicy Prokuraturii Generalnej mogą być</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń kwestia ta została uregulowana w art. 41 § 3 kpw, z którego wynika, że osoby obowiązane do zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone” lub „poufne” lub tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji mogą odmówić zeznań co do okoliczności, na które rozciąga się ten obowiązek, chyba że sąd zwolni te osoby od obowiązku zachowania tajemnicy, jeżeli ustawy szczególne nie stanowią inaczej. Na postanowienie sądu służy zażalenie.</p> <p>Z treści art. 41 § 4 kpw wynika, że sąd nie może zwolnić jednak od obowiązku zachowania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu adwokata, radcy prawnego, lekarza lub dziennikarza; 2) tajemnicy statystycznej.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>przesłuchiwane co do faktów objętych tą tajemnicą tylko wtedy, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. W postępowaniu przygotowawczym w przedmiocie przesłuchania lub zezwolenia na przesłuchanie decyduje sąd, na posiedzeniu bez udziału stron, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od daty doręczenia wniosku prokuratora. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.</p> <p>§ 3. Zwolnienie dziennikarza od obowiązku zachowania tajemnicy nie może dotyczyć danych umożliwiających identyfikację autora materiału prasowego, listu do redakcji lub innego materiału o tym charakterze, jak również identyfikację osób udzielających informacji opublikowanych lub przekazanych do opublikowania, jeżeli osoby te zastrzegły nieujawnianie powyższych danych.</p> <p>§ 4. Przepisu § 3 nie stosuje się, jeżeli informacja dotyczy przestępstwa, o którym mowa w art. 240 § 1 Kodeksu karnego.</p> <p>§ 5. Odmowa przez dziennikarza ujawnienia danych, o których mowa w § 3, nie uchyla jego odpowiedzialności za przestępstwo, którego dopuścił się, publikując informację.</p>	
36. Zasady stosowania kar porządkowych	
<p>W procesowym prawie karnym wymienione są cztery kary porządkowe: kara porządkowa pieniężna; zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka, zaś biegłego, tłumacza i specjalisty – tylko wyjątkowo; aresztowanie i obciążenie kosztami postępowania. Zasady ich stosowania zostały określone w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 285 kpk – kara porządkowa pieniężna w wysokości do 3000 zł; zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka, zaś biegłego, tłumacza i specjalisty – tylko wyjątkowo, 2) art. 286 kpk – uchylenie kary pieniężnej, 3) art. 287 kpk – niewypełnienie innych obowiązków; aresztowanie na czas nieprzekraczający 30 dni, 4) art. 288 kpk – odpowiedzialność dyscyplinarna żołnierza, 5) art. 289 kpk – obciążenie kosztami postępowania, 6) art. 290 kpk – kompetencje do stosowania kar porządkowych, prawo do złożenia zażalenia na postanowienie. 	<p>W procesowym prawie karnym wymienione są trzy kary porządkowe: kara porządkowa pieniężna, zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję świadka lub osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6 kpw, odebranie przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego. Zasady ich stosowania zostały określone w:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) art. 49 kpw – kara porządkowa pieniężna od 50 do 1000 zł, a w razie ponownego niezastosowania się do wezwania od 100 do 1500 zł; przepis stosuje się również do odmowy okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej żołnierza w czynnej służbie wojskowej, 2) art. 50 kpw – zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka lub osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6 kpw przez Policję; można zarządzić odebranie przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego przez Policję. <p>Zgodnie z treścią art. 50 § 1 kpw – w razie niestawienia się świadka na wezwanie bez usprawiedliwienia można, niezależnie od nałożenia kary porządkowej, zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie może być zarządzone także wobec osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6, jeżeli nie stawiała się ona na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez usprawiedliwienia. Przepis art. 47 stosuje się wówczas odpowiednio, z tym że zażalenie na zatrzymanie rozpoznaje sąd rejonowy miejsca prowadzenia postępowania lub prowadzenia czynności wyjaśniających, w ramach których zarządzono zatrzymanie w celu przymusowego doprowadzenia. Zatrzymanie może nastąpić na czas konieczny do wykonania zarządzenia o doprowadzeniu.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
	<p>§ 2. Zgodnie z art. 50 w razie nieusprawiedliwionej odmowy okazania albo wydania przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego można zarządzić jego odebranie przez Policję.</p> <p>Art. 51 kpw [organy uprawnione do stosowania środków przymusu]</p> <p>§ 1. Środki przymusu, o których mowa w art. 49 i 50, stosuje sąd właściwy do rozpoznania sprawy, a w toku czynności wyjaśniających także prokurator, jeżeli prowadzi te czynności. W toku czynności wyjaśniających, prowadzonych przez organ inny niż prokurator, środki przymusu, o których mowa w art. 50 § 1, stosuje sąd właściwy do rozpoznania sprawy na wniosek organu dokonującego tych czynności, a pozostałe środki przymusu – organ dokonujący czynności wyjaśniających.</p> <p>§ 2. Karę porządkową wskazaną w art. 49 § 1 i 2 uchyla odpowiednio sąd lub organ przełożony nad organem, który daną karę nałożył.</p> <p>§ 3. Na postanowienie odmawiające uchylenia kary porządkowej przysługuje ukaranemu zażalenie; jeżeli postanowienie wydano w toku czynności wyjaśniających, zażalenie rozpoznaje sąd właściwy do rozpoznania sprawy.</p> <p>§ 4. Kary porządkowe nałożone w toku czynności wyjaśniających ściąga się w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Kary te stanowią dochód budżetu państwa, z wyjątkiem kar porządkowych pobieranych przez organy Inspekcji Transportu Drogowego, które stanowią wpływy Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1123, z 2020 r. poz. 875, 1565, 1747 i 2338 oraz z 2021 r. poz. 223)⁷¹.</p>
37. Świadek anonimowy	
<p>W procesowym prawie karnym ustawodawca przewidział instytucję świadka anonimowego w art. 184 kpk. Minister Sprawiedliwości ponadto określił, w drodze rozporządzenia, procedurę dotyczącą jego powoływania⁷².</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji świadka anonimowego.</p>
38. Świadek koronny	
<p>W procesowym prawie karnym ustawodawca przewidział instytucję świadka koronnego w ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym⁷³.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji świadka koronnego.</p>
39. Podstawy i cel przeszukania	
<p>Art. 219 § 1 kpk – celem przeszukania jest wykrycie lub zatrzymanie albo przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej, a także znalezienie rzeczy mogących stanowić dowód w sprawie lub podlegających zajęciu w postępowaniu karnym, co dotyczy pomieszczeń i innych miejsc.</p> <p>Art. 219 § 2 kpk – celem jest znalezienie rzeczy wymienionych w art. 219 § 1 kpk, co dotyczy przeszukania osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów.</p>	<p>Art. 44 § 1 kpw – celem przeszukania jest znalezienie i zatrzymanie przedmiotów podlegających oględzinom lub mogących stanowić dowód rzeczowy, co dotyczy pomieszczeń i innych miejsc.</p> <p>Przepis art. 44 § 1 kpw stosuje się odpowiednio do przeszukania osoby, jej odzieży i podręcznych przedmiotów.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
40. Zasady doręczenia zatwierdzenia przeszukania w sprawie o przestępstwo/wykroczenie	
<p>Art. 220 § 3 kpk [siedmiodniowy termin doręczenia zatwierdzenia przeszukania] W wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie sądu lub prokuratora nie mogło zostać wydane, organ dokonujący przeszukania okazuje nakaz kierownika swojej jednostki lub legitymację służbową, a następnie zwraca się niezwłocznie do sądu lub prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Postanowienie sądu lub prokuratora w przedmiocie zatwierdzenia należy doręczyć osobie, u której dokonano przeszukania, w terminie 7 dni od daty czynności na zgłoszone do protokołu żądanie tej osoby. O prawie zgłoszenia żądania należy ją pouczyć.</p>	<p>Art. 44 § 5 kpw [nakaz odpowiedniego stosowania przepisów kpk] Przy przeprowadzaniu przeszukania i zatrzymania przedmiotów stosuje się odpowiednio przepisy art. 217, 221–234 i 236 kpk.</p> <p>Art. 44 § 4 kpw [żądanie doręczenia postanowienia prokuratora o zatwierdzeniu przeszukania, 14-dniowy termin doręczenia zatwierdzenia przeszukania] W wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie nie mogło być uprzednio wydane, można przeprowadzić przeszukanie bez takiego postanowienia, jednak organ dokonujący tej czynności zobowiązany jest następnie zwrócić się niezwłocznie do prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Na żądanie osoby, u której dokonano przeszukania, doręcza się jej w terminie 14 dni postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania. O prawie wystąpienia z takim żądaniem należy ją pouczyć.</p>
41. Zasady doręczenia zatwierdzenia zatrzymania rzeczy w sprawie o przestępstwo/wykroczenie	
<p>Art. 217 § 3 kpk [nakaz odpowiedniego stosowania przepisu] W razie zatrzymania rzeczy stosuje się odpowiednio przepis art. 228. Protokołu można nie sporządzać, jeżeli rzecz załącza się do akt sprawy.</p> <p>Art. 217 § 4 kpk [wniosek o sporządzenie i doręczenie postanowienia sądu lub prokuratora o zatwierdzeniu zatrzymania, termin doręczenia zatwierdzenia] Jeżeli wydania żąda Policja albo inny uprawniony organ działający we własnym zakresie, osoba, która rzecz wyda, ma prawo niezwłocznie złożyć wniosek o sporządzenie i doręczenie jej postanowienia sądu lub prokuratora o zatwierdzeniu zatrzymania, o czym należy ją pouczyć. Doręczenie powinno nastąpić w terminie 14 dni od zatrzymania rzeczy.</p>	<p>Art. 44 § 4 kpw [żądanie doręczenia postanowienia prokuratora o zatwierdzeniu zatrzymania, termin doręczenia zatwierdzenia] W wypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli postanowienie nie mogło być uprzednio wydane, można przeprowadzić przeszukanie bez takiego postanowienia, jednak organ dokonujący tej czynności zobowiązany jest następnie zwrócić się niezwłocznie do prokuratora o zatwierdzenie przeszukania. Na żądanie osoby, u której dokonano przeszukania, doręcza się jej w terminie 14 dni postanowienie w przedmiocie zatwierdzenia przeszukania. O prawie wystąpienia z takim żądaniem należy ją pouczyć.</p>
42. Środki przymusu	
<p>W procesowym prawie karnym w dziale VI kpk ustawodawca przewidział sześć środków przymusu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatrzymanie (rozdział 27 kpk), 2) środki zapobiegawcze (rozdział 28 kpk), 3) poszukiwanie oskarżonego i list gończy (rozdział 29 kpk), 4) list żelazny (rozdział 30 kpk), 5) kary porządkowe (rozdział 31 kpk), 6) zabezpieczenie majątkowe (rozdział 32 kpk). 	<p>W procesowym prawie wykroczeń w dziale VI kpw ustawodawca przewidział trzy środki przymusu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zatrzymanie (rozdział 8 kpw), 2) zabezpieczenie i zajęcie przedmiotów (rozdział 9 kpw), 3) kary porządkowe i pozostałe środki przymusu, w tym zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka, odebranie przedmiotu oględzin lub dowodu rzeczowego (rozdział 10 kpw).

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**

**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**

43. Środki zapobiegawcze

W procesowym prawie karnym zasady stosowania środków zapobiegawczych zostały uregulowane w **rozdziale 28 kpk.**

W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca **nie przewidział możliwości stosowania środków zapobiegawczych.**

44. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie

Art. 247 kpk [zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej albo podejrzanego na żądanie prokuratora]

§ 1. Prokurator może zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie osoby podejrzanej albo podejrzanego, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że:

- 1) nie stawia się na wezwanie w celu przeprowadzenia z ich udziałem czynności, o których mowa w art. 313 § 1 lub art. 314, albo badań lub czynności, o których mowa w art. 74 § 2 lub 3;
- 2) mogą w inny bezprawny sposób utrudniać postępowanie.

§ 2. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie, o którym mowa w § 1, może także nastąpić, gdy zachodzi potrzeba niezwłocznego zastosowania środka zapobiegawczego.

§ 3. W związku z zatrzymaniem można też zarządzić przeszukanie. Przepisy art. 220–222 i art. 224 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Niezwłocznie po doprowadzeniu przeprowadza się z udziałem zatrzymanego czynności wskazane w § 1, a po ich dokonaniu należy zwolnić go, o ile nie zachodzi potrzeba stosowania środka zapobiegawczego.

§ 5. Rozstrzygając w przedmiocie środka zapobiegawczego, prokurator niezwłocznie zwalnia zatrzymanego albo występuje do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania.

§ 6. Do zatrzymania, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 246.

§ 7. Zarządzenia, o których mowa w § 1, wykonuje Policja lub inne organy, o których mowa w art. 312, w zakresie swych właściwości, jeżeli ustawa uprawnia je do zatrzymywania osoby. Zarządzenia dotyczące zatrzymania i przymusowego doprowadzenia żołnierza w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, w sprawach niezwiązanych z wykonywaniem obowiązków służbowych, wykonują właściwe organy wojskowe.

Art. 285 kpk [§ 2 – zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka, zaś biegłego, tłumacza i specjalisty – tylko wyjątkowo]

§ 1. Na świadka, biegłego, tłumacza lub specjalistę, który bez należytego usprawiedliwienia nie stawiał się na wezwanie organu prowadzącego postępowanie albo bez zezwolenia tego organu wydalił się z miejsca czynności przed jej zakończeniem, można nałożyć karę pieniężną w wysokości **do 3000 złotych.**

Art. 50 § 1 kpw [zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka przez Policję, a także osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6, jeżeli nie stawiała się ona na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez usprawiedliwienia]

W razie niestawienia się świadka na wezwanie bez usprawiedliwienia **można, niezależnie od nałożenia kary porządkowej, zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję.** Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie może być zarządzone także wobec osoby przesłuchanej w trybie określonym w art. 54 § 6, jeżeli nie stawiała się ona na wezwanie organu prowadzącego czynności wyjaśniające bez usprawiedliwienia. Przepis art. 47 stosuje się wówczas odpowiednio, z tym że zażalenie na zatrzymanie rozpoznaje sąd rejonowy miejsca prowadzenia postępowania lub prowadzenia czynności wyjaśniających, w ramach których zarządzone zatrzymanie w celu przymusowego doprowadzenia. Zatrzymanie może nastąpić na czas konieczny do wykonania zarządzenia o doprowadzeniu.

Art. 71 § 4 kpw [zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie obwinionego na rozprawę przez Policję]

W razie nieusprawiedliwionej nieobecności obwinionego, któremu doręczono wezwanie na rozprawę, przeprowadza się rozprawę zaocznie, chociażby nie był on przesłuchany w toku czynności wyjaśniających, chyba że sąd uzna udział obwinionego za konieczny i rozprawę odroczy, po ewentualnym przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności po przesłuchaniu świadków, którzy stawili się na rozprawę. Jeżeli jednak obecność obwinionego jest konieczna, a nie stawiał się on bez usprawiedliwienia, **sąd może zarządzić jego zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie przez Policję.**

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>§ 1a. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do obrońcy lub pełnomocnika, w wypadkach szczególnych ze względu na ich wpływ na przebieg czynności; w postępowaniu przygotowawczym karę pieniężną, na wniosek prokuratora, nakłada sąd rejonowy, w którego okręgu prowadzi się postępowanie.</p> <p>§ 2. W wypadkach określonych w § 1 można ponadto zarządzić zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie świadka. Zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie biegłego, tłumacza i specjalisty stosuje się tylko wyjątkowo. W stosunku do żołnierza stosuje się art. 247 § 7.</p>	
45. Podstawa prawna zatrzymania osoby / ujęcia osoby	
<p>Art. 244 kpk [zatrzymanie osoby podejrzanej] § 1. Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo, a zachodzi obawa ucieczki lub ukrycia się tej osoby albo zatarcia śladów przestępstwa bądź też nie można ustalić jej tożsamości albo istnieją przesłanki do przeprowadzenia przeciwko tej osobie postępowania w trybie przyspieszonym⁷⁴.</p> <p>§ 1a. Policja ma prawo zatrzymać osobę podejrzaną, jeżeli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniła ona przestępstwo z użyciem przemocy na szkodę osoby wspólnie zamieszkującej, a zachodzi obawa, że ponownie popełni przestępstwo z użyciem przemocy wobec tej osoby, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi.</p> <p>§ 1b. Policja zatrzymuje osobę podejrzaną, jeśli przestępstwo, o którym mowa w § 1a, zostało popełnione przy użyciu broni palnej, noża lub innego niebezpiecznego przedmiotu, a zachodzi obawa, że ponownie popełni ona przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby wspólnie zamieszkującej, zwłaszcza gdy popełnieniem takiego przestępstwa grozi.</p> <p><i>W kolejnych paragrafach art. 244 kpk doprecyzowano zasady zatrzymania.</i></p> <p>§ 2. Zatrzymanego należy natychmiast poinformować o przyczynach zatrzymania i o przysługujących mu prawach, w tym o prawie do skorzystania z pomocy adwokata lub radcy prawnego, do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, jeżeli nie włada w wystarczającym stopniu językiem polskim, do złożenia oświadczenia i odmowy złożenia oświadczenia, do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania, do dostępu do pierwszej pomocy medycznej oraz o prawach wskazanych w art. 245, art. 246 § 1 i art. 612 § 2, jak również o treści art. 248 § 1 i 2, a także wysłuchać go.</p> <p>§ 3. Z zatrzymania sporządza się protokół, w którym należy podać imię, nazwisko i funkcję dokonującego tej czynności, imię i nazwisko osoby zatrzymanej, a w razie niemożności ustalenia tożsamości – jej rysopis oraz dzień, godzinę, miejsce i przyczynę zatrzymania z podaniem, o jakie przestępstwo się ją podejrzewa. Należy także wciągnąć do protokołu złożone przez zatrzymanego oświadczenia oraz zaznaczyć udzielenie mu informacji o przysługujących prawach. Odpis protokołu doręcza się zatrzymanemu.</p>	<p>Art. 45 kpw [podstawa prawna zatrzymania osoby (§ 1) i ujęcia osoby (§ 2)] § 1. Policja ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego⁷⁵; 2) nie można ustalić jej tożsamości. <p>§ 2. Art. 243 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.</p> <p>Art. 91 kpw [przesłanki zatrzymania do trybu przyspieszonego] § 1. W wypadkach, o których mowa w art. 90, w postępowaniu przyspieszonym orzeka się tylko wówczas, gdy sprawca został ujęty na gorącym uczynku lub bezpośrednio po popełnieniu wykroczenia i niezwłocznie doprowadzono go do sądu.</p> <p>§ 2. Policja lub inny organ, któremu szczególne ustawy powierzają zadania w zakresie ochrony porządku lub bezpieczeństwa publicznego, w wypadku schwytania na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem sprawcy wykroczenia, o którym mowa w art. 90, może go zatrzymać i doprowadzić do sądu.</p> <p>§ 2a. Organ określony w § 2 może odstąpić od przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, jeżeli zostanie zapewnione uczestniczenie przez sprawcę we wszystkich czynnościach sądowych, w których ma on prawo uczestniczyć, w szczególności możliwość złożenia przez niego wyjaśnień, przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających przeprowadzenie tych czynności na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku.</p> <p>§ 3. Organ określony w § 2 może odstąpić od zatrzymania i przymusowego doprowadzenia sprawcy do sądu, zobowiązując go do stawienia się w sądzie w wyznaczonym czasie i miejscu ze skutkami wezwania, o których mowa w art. 71 § 4. Wydanego wówczas pod nieobecność obwinionego wyroku nie uważa się za zaoczny.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>§ 4. Niezwłocznie po zatrzymaniu osoby podejrzanej należy przystąpić do zebrania niezbędnych danych, a także o zatrzymaniu zawiadomić prokuratora. W razie istnienia podstaw, o których mowa w art. 258 § 1–3, należy wystąpić do prokuratora w sprawie skierowania do sądu wniosku o tymczasowe aresztowanie.</p> <p>§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wzór pouczenia, o którym mowa w § 2, zawierającego w szczególności informacje o przysługujących zatrzymanemu uprawnieniach: do korzystania z bezpłatnej pomocy tłumacza, do złożenia oświadczenia i odmowy złożenia oświadczenia, do otrzymania odpisu protokołu zatrzymania, do dostępu do pierwszej pomocy medycznej, jak również o prawach wskazanych w § 2, w art. 245, art. 246 § 1 oraz art. 612 § 2 oraz informację o treści art. 248 § 1 i 2, mając na względzie konieczność zrozumienia pouczenia także przez osoby niekorzystające z pomocy pełnomocnika⁷⁶.</p> <p>Art. 243 kpk [ujęcie osoby]</p> <p>§ 1. Każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości.</p> <p>§ 2. Osobę ujętą należy niezwłocznie oddać w ręce Policji.</p>	
46. Czas zatrzymania	
<p>Art. 248 kpk [czas zatrzymania]</p> <p>§ 1. Zatrzymanego należy natychmiast zwolnić, gdy ustanie przyczyna zatrzymania, a także jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania przez uprawniony organ nie zostanie on przekazany do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania; należy go także zwolnić na polecenie sądu lub prokuratora.</p> <p>§ 2. Zatrzymanego należy zwolnić, jeżeli w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztowania albo nie ogłoszono mu tego postanowienia na posiedzeniu przeprowadzonym w sposób określony w art. 250 § 3b. Przepis art. 136 § 1 stosuje się odpowiednio, w tym również w przypadku, gdy odbiór tego postanowienia przez zatrzymanego nie jest możliwy⁷⁷.</p> <p>§ 3. Ponowne zatrzymanie osoby podejrzanej na podstawie tych samych faktów i dowodów jest niedopuszczalne.</p>	<p>Art. 46 § 6 kpw [czas zatrzymania]</p> <p>Czas zatrzymania osoby liczy się od chwili jej ujęcia i nie może przekroczyć 24 godzin, a w wypadkach wskazanych w art. 45 § 1 pkt 1 – 48 godzin.</p> <p>Art. 45 kpw [podstawa prawna zatrzymania osoby]</p> <p>§ 1. Policja ma prawo zatrzymać osobę ujętą na gorącym uczynku popełnienia wykroczenia lub bezpośrednio potem, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zachodzą podstawy do zastosowania wobec niej postępowania przyspieszonego⁷⁸; 2) nie można ustalić jej tożsamości.
47. Kontrola i utrwalanie rozmów	
<p>Zgodnie z art. 237 kpk po wszczęciu postępowania sąd na wniosek prokuratora może zarządzić kontrolę i utrwalanie treści rozmów telefonicznych w celu wykrycia i uzyskania dowodów dla toczącego się postępowania lub zapobieżenia popełnieniu nowego przestępstwa. W wypadkach niecierpiących zwłoki czynności te może zarządzić prokurator, który jest obowiązany zwrócić się w terminie 3 dni do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie postanowienia. Kontrola i utrwalanie treści rozmów telefonicznych są dopuszczalne tylko wtedy, gdy toczące się postępowanie lub uzasadniona obawa popełnienia nowego przestępstwa dotyczy przestępstw wskazanych w art. 237 § 3 i 3a kpk.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji kontroli i utrwalania rozmów.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
48. Oględziny i otwarcie zwłok	
<p>W procesowym prawie karnym ustawodawca przewidział instytucję oględzin i otwarcia zwłok w art. 209 kpk. Dokonuje ich biegły lekarz, w miarę możliwości z zakresu medycyny sądowej, w obecności prokuratora albo sądu. Do obecności przy oględzinach i otwarciu zwłok można, w razie potrzeby, oprócz biegłego, wezwać lekarza, który ostatnio udzielił pomocy zmarłemu. Z oględzin i otwarcia zwłok biegły sporządza opinię z zachowaniem wymagań art. 200 § 2 kpk.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji oględzin i otwarcia zwłok.</p>
49. Wyjęcie zwłok z grobu (ekshumacja)	
<p>Zgodnie z treścią art. 210 kpk w celu dokonania oględzin lub otwarcia zwłok prokurator albo sąd może zarządzić wyjęcie zwłok z grobu.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji wyjęcia zwłok z grobu.</p>
50. Liczba biegłych psychiatrów powoływanych celem wydania opinii o stanie poczytalności	
<p>Z treści art. 202 § 1 kpk wynika, że w celu wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, powołuje co najmniej dwóch biegłych lekarzy psychiatrów.</p>	<p>Z treści art. 42 § 2 kpw wynika, że w razie uzasadnionych wątpliwości co do stanu zdrowia psychicznego obwinionego sąd lub prokurator działający na podstawie art. 56 § 1 kpw powołuje biegłego psychiatrę. Przepis art. 202 § 5 kpk stosuje się odpowiednio.</p>
51. Badanie psychologiczne	
<p>Z treści art. 215 kpk wynika, że w razie potrzeby sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, może zarządzić badanie oskarżonego przez biegłych psychologów lub lekarzy z zachowaniem zasad określonych w art. 74 kpk.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział możliwości przeprowadzenia badania psychologicznego.</p>
52. Obserwacja w zakładzie leczniczym	
<p>Z treści art. 203 § 1 kpk wynika, że w razie zgłoszenia przez biegłych takiej konieczności, badanie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego może być połączone z obserwacją w zakładzie leczniczym tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo. Przepis art. 259 § 2 kpk stosuje się odpowiednio, chyba że oskarżony wnosi o poddanie go obserwacji. O potrzebie obserwacji w zakładzie leczniczym orzeka sąd, określając miejsce i czas trwania obserwacji. W postępowaniu przygotowawczym sąd orzeka na wniosek prokuratora. Przepisy art. 156 § 5a oraz art. 249 § 3 i 5 kpk stosuje się odpowiednio (art. 203 § 2 kpk). Obserwacja w zakładzie leczniczym nie powinna trwać dłużej niż 4 tygodnie; na wniosek zakładu sąd może przedłużyć ten termin na czas określony, niezbędny do zakończenia obserwacji; łączny czas trwania obserwacji w danej sprawie nie może przekroczyć 8 tygodni. O zakończeniu obserwacji biegli niezwłocznie zawiadamiają sąd (art. 203 § 3 kpk). Zgodnie z treścią art. 203 § 4 kpk na postanowienia, o których mowa w art. 203 § 2 i 3 kpk, przysługuje zażalenie. Sąd rozpoznaje zażalenie niezwłocznie. Zagadnienie to zostało ponadto uregulowane w drodze rozporządzenia⁷⁹.</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział możliwości przeprowadzenia obserwacji w zakładzie leczniczym.</p>

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**
**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**
53. Wywiad środowiskowy / zakres badań osobopoznawczych

Z treści **art. 214 § 1 kpk** wynika, że w razie potrzeby, a w szczególności gdy niezbędne jest ustalenie danych co do właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia oskarżonego, sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, zarządza w stosunku do oskarżonego przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez kuratora sądowego lub inny podmiot uprawniony na podstawie odrębnych przepisów, a w szczególności uzasadnionych wypadkach przez Policję.

Zgodnie z treścią **art. 214 § 2 kpk** – przeprowadzenie wywiadu środowiskowego jest obowiązkowe:

- 1) w sprawach o zbrodnie;
- 2) w stosunku do oskarżonego, który w chwili czynu nie ukończył 21 roku życia, jeżeli zarzucono mu popełnienie umyślnego występku przeciwko życiu.

Wywiadu środowiskowego można nie przeprowadzać w stosunku do oskarżonego, który nie ma w kraju stałego miejsca zamieszkania (**art. 214 § 3 kpk**).

Elementy, jakie powinien w szczególności zawierać wynik wywiadu środowiskowego, zostały określone w treści **art. 214 § 4 kpk**.

Na podstawie **art. 214 § 9 kpk** zasady przeprowadzania wywiadu środowiskowego, zostały określone ponadto w rozporządzeniu⁸⁰.

Art. 213 kpk [zakres badań osobopoznawczych]

§ 1. W postępowaniu należy ustalić tożsamość oskarżonego, jego numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), a w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL – numer i nazwę dokumentu stwierdzającego tożsamość oraz nazwę organu, który wydał dokument, a także wiek oskarżonego, jego stosunki rodzinne i majątkowe, wykształcenie, zawód i źródła dochodu, dane o jego karalności oraz w miarę możliwości numer telefonu i telefaksu oraz adres poczty elektronicznej umożliwiające kontaktowanie się z oskarżonym oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP), o ile został nadany. Odnośnie do oskarżonego będącego funkcjonariuszem publicznym w chwili popełnienia czynu lub w czasie postępowania należy ponadto zebrać dane dotyczące przebiegu służby publicznej, wyróżnień oraz ukarań dyscyplinarnych.

§ 1a. W razie potrzeby prokurator, inny organ prowadzący postępowanie przygotowawcze lub sąd uzyskuje informację z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych dotyczącą stosunków majątkowych i źródeł dochodu oskarżonego, w tym prowadzonych i zakończonych postępowań podatkowych, na podstawie aktualnych danych znajdujących się w tym systemie. Informację uzyskuje się drogą elektroniczną.

§ 1b. W postępowaniu w sprawach o przestępstwa w ruchu lądowym określone w rozdziale XXI Kodeksu karnego należy także uzyskać informacje z centralnej ewidencji kierowców oraz z ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego prowadzonej przez Policję, dotyczące oskarżonego. Jeżeli od sporządzenia tych informacji upłynął okres 6 miesięcy, należy uzyskać je ponownie.

W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca wprost nie przewidział instytucji wywiadu środowiskowego. Stosuje się zatem odpowiednio przepis art. 213 kpk dotyczący danych osobopoznawczych.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>§ 2. Jeżeli podejrzany był już prawomocnie skazany, dla ustalenia, czy przestępstwo zostało popełnione w warunkach art. 64 Kodeksu karnego lub przestępstwo skarbowe – w warunkach art. 37 § 1 pkt 4 Kodeksu karnego skarbowego, dołącza się do akt postępowania odpis lub wyciąg wyroku oraz dane dotyczące odbycia kary; dokumenty te dołącza się także w sprawach o zbrodnie.</p> <p>§ 2a. Jeżeli organ prowadzący postępowanie powziął informację o prawomocnym skazaniu, przepis § 2 stosuje się odpowiednio do orzeczeń skazujących wydanych przez sąd innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.</p> <p>§ 3. (<i>uchylony</i>) Na podstawie art. 213 § 4 kpk zasady przeprowadzania wywiadu środowiskowego zostały określone ponadto w rozporządzeniu⁸¹.</p>	
54. Umorzenie rejestrowe	
<p>W procesowym prawie karnym występuje instytucja umorzenia rejestrowego.</p> <p>Art. 325f kpk [postępowanie rejestrowe]</p> <p>§ 1. Jeżeli dane uzyskane w toku czynności, o których mowa w art. 308 § 1, lub prowadzonego przez okres co najmniej 5 dni dochodzenia nie stwarzają dostatecznych podstaw do wykrycia sprawy w drodze dalszych czynności procesowych, można wydać postanowienie o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw.</p> <p>§ 2. Po wydaniu postanowienia, o którym mowa w § 1, Policja, na podstawie odrębnych przepisów, prowadzi czynności w celu wykrycia sprawy i uzyskania dowodów.</p> <p>§ 3. Jeżeli zostaną ujawnione dane pozwalające na wykrycie sprawy, Policja wydaje postanowienie o podjęciu na nowo dochodzenia. Przepis art. 305 § 4 stosuje się odpowiednio; przepisów art. 305 § 3 zdanie pierwsze oraz art. 327 § 1 nie stosuje się.</p> <p>§ 4. (<i>uchylony</i>)</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń, które w porównaniu do procedury karnej nie jest sformalizowane, umorzenie rejestrowe nie występuje.</p>
55. Uprawnienie do otrzymania na piśmie uzasadnienia postanowienia o przedstawieniu zarzutów / zarzutu zawierającego konkluzję wniosku o ukaranie i kwalifikację prawną czynu	
<p>Uprawnienie do podania podejrzanemu ustnie podstaw zarzutów, a także sporządzenia na piśmie uzasadnienia postanowienia o przedstawieniu zarzutów przysługuje podejrzanemu jako stronie biernej postępowania przygotowawczego na podstawie art. 313 § 3 kpk. Uzasadnienie doręcza się podejrzanemu i ustanowionemu obrońcy w terminie 14 dni.</p>	<p>W kpw nie znajduje się przepis nadający osobie, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, uprawnienia do otrzymania na piśmie uzasadnienia zarzutów.</p>
56. Końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
<p>Art. 321 kpk [końcowe zaznajomienie podejrzanego z materiałami postępowania]</p> <p>§ 1. Jeżeli istnieją podstawy do zamknięcia śledztwa, na wniosek podejrzanego lub jego obrońcy o końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania, prowadzący postępowanie powiadamia podejrzanego i obrońcę o terminie</p>	<p>Na etapie czynności wyjaśniających prawo do udostępnienia akt – co do zasady – przysługuje osobie, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie. Natomiast na podstawie art. 38 § 1a kpw na odmowę udostępnienia akt osobie, o której mowa w art. 4 § 2 kpw, przysługuje zażalenie do sądu.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>końcowego zaznajomienia, pouczając ich o prawie uprzedniego przejrzenia akt w terminie odpowiednim do wagi lub złożoności sprawy, określonym przez organ procesowy. W celu przejrzenia akt prokurator może udostępnić akta w postaci elektronicznej.</p> <p>§ 2. Termin zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania powinien być tak wyznaczony, aby od daty doręczenia zawiadomienia o nim podejrzanemu i jego obrońcy upłynęło co najmniej 7 dni.</p> <p>§ 3. W czynnościach zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania ma prawo uczestniczyć obrońca.</p> <p>§ 4. Nieusprawiedliwione niestawiennictwo podejrzanego lub jego obrońcy nie hamuje dalszego postępowania.</p> <p>§ 5. W terminie 3 dni od daty zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania strony mogą składać wnioski o uzupełnienie śledztwa. Przepis art. 315 § 2 stosuje się odpowiednio.</p>	<p>Na etapie czynności wyjaśniających prawo do udostępnienia akt – co do zasady – nie przysługuje pokrzywdzonemu. Ustawodawca przewidział jednak sytuację, w której ma on, podobnie jak zawiadamiający niebędący pokrzywdzonym, o którym mowa w art. 56a kpw, możliwość zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii. Zgodnie z treścią art. 54 § 2 kpw, jeżeli czynności wyjaśniające nie dostarczyły podstaw do wniesienia wniosku o ukaranie, zawiadamia się o tym ujawnionych pokrzywdzonych oraz osobę, o której mowa w art. 56a, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie. Zawiadamiając pokrzywdzonego, poucza się go także o prawie, o którym mowa w art. 27 § 2 kpw, oraz o możliwości zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii. Na wniosek pokrzywdzonego lub jego pełnomocnika wydaje się odpłatnie kopie i uwierzytelnione odpisy tych materiałów; do odpłatności za wydawanie kopii i uwierzytelnionych odpisów stosuje się odpowiednio przepisy wydane na podstawie art. 156 § 6 Kodeksu postępowania karnego.</p>
57. Prawo do udostępnienia akt postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
<p>Art. 156 kpk [prawo do udostępnienia akt postępowania przygotowawczego]</p> <p>§ 5. Jeżeli nie zachodzi potrzeba zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania lub ochrony ważnego interesu państwa, w toku postępowania przygotowawczego stronom, obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym udostępnia się akta, umożliwia sporządzanie odpisów lub kopii oraz wydaje odpłatnie uwierzytelnione odpisy lub kopie. W przedmiocie udostępnienia akt, sporządzenia odpisów lub kopii lub wydania uwierzytelnionych odpisów lub kopii prowadzący postępowanie przygotowawcze wydaje zarządzenie. W wypadku odmowy udostępnienia akt pokrzywdzonemu na jego wniosek należy poinformować go o możliwości udostępnienia mu akt w późniejszym terminie. Z chwilą powiadomienia podejrzanego lub obrońcy o terminie końcowego zaznajomienia z materiałami postępowania przygotowawczego pokrzywdzonemu, jego pełnomocnikowi lub przedstawicielowi ustawowemu nie można odmówić udostępnienia akt, umożliwienia sporządzania odpisów lub kopii oraz wydania odpisów lub kopii. Za zgodą prokuratora akta w toku postępowania przygotowawczego mogą być w wyjątkowych wypadkach udostępnione innym osobom. Prokurator może udostępnić akta w postaci elektronicznej.</p> <p>§ 5a. W razie złożenia w toku postępowania przygotowawczego wniosku o zastosowanie albo przedłużenie tymczasowego aresztowania podejrzanemu i jego obrońcy udostępnia się niezwłocznie akta sprawy w części zawierającej treść dowodów dołączonych do wniosku, z wyłączeniem dowodów z zeznań świadków, o których mowa w art. 250 § 2b.</p> <p>§ 5b. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio do udostępniania akt zakończonego postępowania przygotowawczego⁸².</p>	<p>Osobie, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, przysługuje prawo do udostępnienia akt na etapie czynności wyjaśniających, jak też prawo do złożenia zażalenia na odmowę udostępnienia akt.</p> <p>Art. 38 § 1a kpw [prawo do złożenia zażalenia na odmowę udostępnienia akt]</p> <p>Na odmowę udostępnienia akt osobie, o której mowa w art. 4 § 2, przysługuje zażalenie do sądu.</p> <p>Art. 4 § 2 kpw [prawo do udostępnienia akt]</p> <p>Prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje również osobie określonej w art. 54 § 6 z chwilą przystąpienia do przesłuchania po powiadomieniu jej o treści zarzutów albo z chwilą wezwania jej do złożenia pisemnych wyjaśnień. Osobę tę należy pouczyć o przysługującym jej prawie. Przepisy art. 21–24 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 56 ust. 5 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców:</p> <p>Z czynności zaznajomienia się pokrzywdzonego z materiałem dowodowym, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 lit. b, sporządza się notatkę urzędową.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>Art. 321 kpk § 1. Jeżeli istnieją podstawy do zamknięcia śledztwa, na wniosek podejrzanego lub jego obrońcy o końcowe zaznajomienie z materiałami postępowania, prowadzący postępowanie powiadamia podejrzanego i obrońcę o terminie końcowego zaznajomienia, poucza ich o prawie uprzedniego przejrzenia akt w terminie odpowiednim do wagi lub zawiłości sprawy, określonym przez organ procesowy. W celu przejrzenia akt prokurator może udostępnić akta w postaci elektronicznej. § 2. Termin zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania powinien być tak wyznaczony, aby od daty doręczenia zawiadomienia o nim podejrzanemu i jego obrońcy upłynęło co najmniej 7 dni. § 3. W czynnościach zaznajomienia podejrzanego z materiałami postępowania ma prawo uczestniczyć obrońca.</p>	
58. Forma udokumentowania udostępnienia akt postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
<p>Art. 143 § 1 kpk Spisania protokołu wymagają: (...) 8) końcowe zaznajomienie podejrzanego z materiałami zebranych w postępowaniu przygotowawczym, (...)</p>	<p>Art. 37 § 12 kpw Czynności, z których nie sporządza się protokołu, a także inne zdarzenia, które mają znaczenie dla postępowania, utrwała się w aktach w formie notatki urzędowej podpisanej przez osobę, która dokonała tych czynności⁸³.</p>
59. Skarga główna (zasadnicza)	
<p>Skargę główną (zasadniczą) stanowi jeden z dwóch dokumentów, który może zostać złożony jedynie w pisemnej formie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) akt oskarżenia, w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) akt oskarżenia (rozdział 39. Akt oskarżenia – art. 331–336 kpk) lub b) subsydiarny akt oskarżenia – art. 55 kpk albo 2) wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu przyspieszonym (rozdział 54a. Postępowanie przyspieszone – art. 517a–517j kpk). <p>Art. 331 kpk [terminy sporządzenia aktu oskarżenia] § 1. W ciągu 14 dni od daty zamknięcia śledztwa albo od otrzymania aktu oskarżenia sporządzonego przez Policję w dochodzeniu, prokurator sporządza akt oskarżenia lub zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję w dochodzeniu i wnosi go do sądu albo sam wydaje postanowienie o umorzeniu, o zawieszeniu albo o uzupełnieniu śledztwa lub dochodzenia. § 2. Organ, o którym mowa w art. 325d, może wnieść akt oskarżenia bezpośrednio do sądu, chyba że prokurator postanowi inaczej. § 3. Jeżeli podejrzanym jest tymczasowo aresztowany, termin wymieniony w § 1 wynosi 7 dni. § 4. W sprawie, w której wobec podejrzanego stosowane jest tymczasowe aresztowanie, akt oskarżenia należy wnieść nie później niż 14 dni przed upływem dotychczas określonego terminu stosowania tego środka.</p>	<p>Skargę główną (zasadniczą) stanowi jedynie wniosek o ukaranie, który może mieć jedną z dwóch form:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pisemną, 2) ustną, gdyż w postępowaniu przyspieszonym wniosek o ukaranie może być zgłoszony ustnie do protokołu. <p>Art. 57 kpw [wniosek o ukaranie] § 1. Podstawę do wszczęcia postępowania stanowi wniosek o ukaranie złożony przez organ uprawniony do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w danej sprawie, a w wypadkach określonych w art. 27 § 1 i 2 także wniosek złożony przez pokrzywdzonego. Art. 92 kpw [odrębności postępowania przyspieszonego] § 1. W postępowaniu przyspieszonym, z zastrzeżeniem art. 92a: 1) wniosek o ukaranie może ograniczyć się do wymogów wskazanych w art. 57 § 2 i § 3 pkt 1 i 3; może też być złożony ustnie do protokołu; (...)</p>

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**
**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**
60. Elementy skargi głównej (zasadniczej)
Art. 332 kpk [elementy aktu oskarżenia]
§ 1. Akt oskarżenia powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko oskarżonego, inne dane o jego osobie, w tym numer telefonu, telefaksu i adres poczty elektronicznej lub informację o ich nieposiadaniu przez oskarżonego lub niemożności ich ustalenia, dane o zastosowaniu środka zapobiegawczego oraz zabezpieczenia majątkowego;
- 2) dokładne określenie zarzucanego oskarżonemu czynu ze wskazaniem czasu, miejsca, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz skutków, a zwłaszcza wysokości powstałej szkody;
- 3) wskazanie, że czyn został popełniony w warunkach wymienionych w art. 64 lub art. 65 Kodeksu karnego albo art. 37 § 1 Kodeksu karnego skarbowego;
- 4) wskazanie przepisów ustawy karnej, pod które zarzucany czyn podpada;
- 5) wskazanie sądu właściwego do rozpoznania sprawy.
- 6) *(uchylony)*

§ 2. Do aktu oskarżenia **dołącza się** jego uzasadnienie, przytaczające fakty i dowody, na których oskarżenie się opiera, a w miarę potrzeby wyjaśniające podstawę prawną oskarżenia i omawiające okoliczności, na które powołuje się oskarżony w swej obronie.

§ 3. Jeżeli postępowanie przygotowawcze zakończyło się w formie dochodzenia, akt oskarżenia **może nie zawierać uzasadnienia**.

Art. 333 kpk [treść aktu oskarżenia; załączniki i wnioski prokuratora]
§ 1. Akt oskarżenia powinien także zawierać:

- 1) listę osób, których wezwania oskarżyciel żąda;
- 2) wykaz innych dowodów, których przeprowadzenia na rozprawie głównej domaga się oskarżyciel.

§ 2. Prokurator może wnieść o zaniechanie wezwania i odczytanie na rozprawie zeznań świadków, o których mowa w art. 350a.

§ 3. Do aktu oskarżenia **dołącza się, do wiadomości sądu**, listę ujawnionych osób pokrzywdzonych z podaniem ich adresów, a także adresy osób, o których mowa w § 1 pkt 1. Należy również podać numery telefonów, telefaksów i adresy poczty elektronicznej osób wskazanych w zdaniu pierwszym, chyba że informacji tych nie można ustalić.

§ 3a. Do aktu oskarżenia **dołącza się** listę pokrzywdzonych, którzy złożyli wnioski na podstawie art. 299a § 2.

§ 4. (uchylony)

§ 5. Prokurator **może także dołączyć** do aktu oskarżenia wniosek o orzeczenie wobec podmiotu zobowiązanego określonego w art. 91a zwrotu korzyści majątkowej albo jej równowartości uprawnionemu podmiotowi lub orzeczenie przepadku świadczenia albo jego równowartości na rzecz Skarbu Państwa. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie.

Art. 57 kpw [elementy wniosku o ukaranie]
§ 2. Wniosek o ukaranie powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko oraz adres obwinionego, a także inne dane niezbędne do ustalenia jego tożsamości;
- 2) określenie zarzucanego obwinionemu czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia;
- 3) wskazanie dowodów;
- 4) imię i nazwisko oraz podpis sporządzającego wniosek, a także adres gdy wniosek pochodzi od pokrzywdzonego.

§ 3. Wniosek o ukaranie **składany przez oskarżyciela publicznego powinien ponadto zawierać** wskazanie:

- 1) przepisów, pod które zarzucany czyn podpada;
- 2) miejsca zatrudnienia obwinionego oraz, w miarę możliwości, danych o jego warunkach materialnych, rodzinnych i osobistych;
- 3) pokrzywdzonych, o ile takich ujawniono;
- 4) wysokości wyrządzonej szkody;
- 5) stanowiska osoby sporządzającej wniosek;
- 6) sądu właściwego do rozpoznania sprawy;
- 7) danych dotyczących uprzedniego skazania obwinionego za podobne przestępstwo lub wykroczenie, jeżeli oskarżyciel powołuje się na tę okoliczność.

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**
**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**
61. Wnoszący skargę główną (zasadniczą) / przyłączający się do skargi głównej
Art. 45 kpk [podmioty uprawnione]

§ 1. Oskarżycielem publicznym przed wszystkimi sądami jest prokurator.

§ 1a. W wypadkach określonych w ustawie czynności procesowe wykonuje prokurator bezpośrednio przełożony lub prokurator nadrzędny.

§ 1b i 1 c. (*uchylone*)

§ 2. **Inny organ państwowy** może być oskarżycielem publicznym z mocy szczególnych przepisów ustawy, określających zakres jego działania⁸⁴.

Rozdział 5 kpk. Oskarżyciel posiłkowy.

Art. 53 kpk [podmiot uprawniony] W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego.

Art. 54 kpk [oświadczenie o działaniu]

§ 1. Jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, pokrzywdzony może aż **do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej** złożyć oświadczenie, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

§ 2. Cofnięcie aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego nie pozbawia uprawnień oskarżyciela posiłkowego. Pokrzywdzony, który uprzednio nie korzystał z uprawnień oskarżyciela posiłkowego, może **w terminie 14 dni** od powiadomienia go o cofnięciu przez oskarżyciela publicznego aktu oskarżenia oświadczyć, że przystępuje do postępowania jako oskarżyciel posiłkowy.

Art. 55 kpk [subsidiarny akt oskarżenia]

§ 1. W razie powtórnego wydania postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania w wypadku, o którym mowa w art. 330 § 2, **pokrzywdzony może w terminie miesiąca** od doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadrzędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia wnieść akt oskarżenia do sądu, dołączając po jednym odpisie dla każdego oskarżonego oraz dla prokuratora. Przepis art. 488 § 2 stosuje się odpowiednio. Przepisów art. 339 § 3 pkt 3a i art. 396a nie stosuje się.

§ 2. Akt oskarżenia wniesiony przez pokrzywdzonego powinien być **sporządzony i podpisany przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej**, z zachowaniem warunków określonych w art. 332 i art. 333 § 1.

§ 2a. O wniesieniu aktu oskarżenia zawiadamia się innych pokrzywdzonych znanych sądowi.

§ 3. Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania.

§ 4. Do sprawy wszczętej na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego może w każdym czasie wstąpić prokurator, stając się oskarżycielem

Art. 17 kpw [podmioty uprawnione]

§ 1. Oskarżycielem publicznym we wszystkich sprawach o wykroczenia jest **Policja, chyba że ustawa stanowi inaczej**.

§ 2. W sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika określonych w Kodeksie pracy, w sprawach o wykroczenia określonych w art. 27–27b ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1563), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 119–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, 2023, 2369 i 2400), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 27–28b ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2206 oraz z 2020 r. poz. 1423), w sprawach o wykroczenie określone w art. 8e ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2019 r. poz. 466 oraz z 2020 r. poz. 2157), a także w sprawach o inne wykroczenia związane z wykonywaniem pracy zarobkowej, jeżeli ustawa tak stanowi, oskarżycielem publicznym jest **inspektor pracy**.

§ 3. **Organem administracji rządowej i samorządowej, organem kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim)** uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.

§ 4. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, nadać w sprawach o wykroczenia uprawnienia oskarżyciela publicznego także **innym instytucjom państwowym, samorządowym lub społecznym**, określając zakres spraw, w których w ramach swego działania mogą występować z wnioskiem o ukaranie za ujawnione przez siebie wykroczenia, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich instytucji oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń⁸⁵.

§ 5. Udział w sprawie organu, który złożył wniosek o ukaranie, wyłącza Policję od udziału w sprawie.

Art. 18 kpw [uprawnienia prokuratora]

§ 1. **W każdej sprawie o wykroczenie** wniosek o ukaranie może wnieść prokurator, stając się oskarżycielem publicznym.

§ 2. Prokurator może także wstąpić do postępowania wszczętego na podstawie wniosku o ukaranie wniesionego przez innego oskarżyciela.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>publicznym. Postępowanie toczy się wówczas z oskarżenia publicznego, a pokrzywdzony, który wniósł akt oskarżenia, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego, o którym mowa w art. 54. Cofnięcie aktu oskarżenia przez oskarżyciela publicznego jest dopuszczalne jedynie za zgodą pokrzywdzonego, który wniósł akt oskarżenia, a w razie przyłączenia się do postępowania pokrzywdzonego, o którym mowa w § 3 – również tego pokrzywdzonego.</p> <p>Rozdział 6 kpk. Oskarżyciel prywatny. Art. 59 kpk [podmiot uprawniony] § 1. Pokrzywdzony może jako oskarżyciel prywatny wnosić i popierać oskarżenie o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego. § 2. Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do toczącego się postępowania. Art. 60 kpk [ingerencja prokuratora] § 1. W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego prokurator wszczyna postępowanie albo wstępuje do postępowania już wszczętego, jeżeli wymaga tego interes społeczny. § 2. Postępowanie toczy się wówczas z urzędu, a pokrzywdzony, który przedtem wniósł oskarżenie prywatne, korzysta z praw oskarżyciela posiłkowego; do pokrzywdzonego, który przedtem nie wniósł oskarżenia prywatnego, stosuje się art. 54, 55 § 3 i art. 58. § 3. Jeżeli prokurator, który wstąpił do postępowania, odstąpił potem od oskarżenia, pokrzywdzony powraca w dalszym postępowaniu do praw oskarżyciela prywatnego. § 4. Pokrzywdzony, który nie wniósł oskarżenia, może w terminie zawitym 14 dni od daty powiadomienia go o odstąpieniu prokuratora od oskarżenia złożyć akt oskarżenia lub oświadczenie, że podtrzymuje oskarżenie jako prywatne, a jeżeli takiego oświadczenia nie złoży, sąd lub referendarz sądowy umarza postępowanie.</p>	<p>§ 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 udział prokuratora wyłącza udział innego oskarżyciela publicznego.</p> <p>Rozdział 5 kpw. Pokrzywdzony, oskarżyciel posiłkowy i pełnomocnicy. Art. 25 kpw [pokrzywdzony] § 1. Pokrzywdzonym jest ten, czyje dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez wykroczenie. § 2. W razie śmierci pokrzywdzonego prawa, które by mu przysługiwały, mogą wykonywać osoby najbliższe. § 3. Do pokrzywdzonego stosuje się odpowiednio art. 49 § 3 oraz art. 51 Kodeksu postępowania karnego. § 4. Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego. § 5. Do pokrzywdzonego, który złożył zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, stosuje się odpowiednio art. 304b Kodeksu postępowania karnego. Art. 26 kpw [oskarżyciel posiłkowy] § 1. O przesłaniu wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny zawiadamia ujawnionego pokrzywdzonego, wskazując sąd, do którego wniosek skierowano, i pouczając go o uprawnieniach, o których mowa w § 3. § 2. (uchylony) § 3. Pokrzywdzony może w terminie 7 dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 1, oświadczyć, że będzie działać obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy; po upływie tego terminu uprawnienie wygasa. § 4. (uchylony) § 5. Art. 54 § 2 i art. 56 Kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio. Art. 27 kpw [wniosek o ukaranie] § 1. W sprawach o wykroczenia ścigane na żądanie pokrzywdzonego, pokrzywdzony może samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy. § 2. W sprawach o wykroczenia inne niż określone w § 1, pokrzywdzony może samodzielnie wnieść wniosek o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy, jeżeli w ciągu miesiąca od powiadomienia o wykroczeniu organu uprawnionego do występowania w tych sprawach w charakterze oskarżyciela publicznego nie zostanie powiadomiony o wniesieniu przez ten organ wniosku o ukaranie albo otrzyma zawiadomienie, o którym mowa w art. 54 § 2. § 3. Jeżeli pokrzywdzony złożył wniosek o ukaranie, pomimo że oskarżyciel publiczny także złożył taki wniosek, wniosek pokrzywdzonego traktuje się jako oświadczenie wskazane w art. 26 § 3. § 4. Prezes sądu lub referendarz sądowy zawiadamia o wniesieniu wniosku o ukaranie, o którym mowa w § 1 i 2, właściwego oskarżyciela publicznego. Jeżeli oskarżyciel ten w ciągu 14 dni od otrzymania zawiadomienia wniesie w sprawie o ten sam czyn tej samej osoby publiczny wniosek o ukaranie, wniosek pokrzywdzonego traktuje się jak oświadczenie wskazane w art. 26 § 3.</p>

62. Oskarżyciel publiczny

Art. 45 kpk [podmioty uprawnione do bycia oskarżycielem publicznym]

§ 1. Oskarżycielem publicznym **przed wszystkimi sądami jest prokurator.**

§ 1a. W wypadkach określonych w ustawie czynności procesowe wykonuje prokurator bezpośrednio przełożony lub prokurator nadrzędny.

§ 1b i 1c. (*uchylone*)

§ 2. **Inny organ państwowy** może być oskarżycielem publicznym z mocy szczególnych przepisów ustawy, określających zakres jego działania.

Art. 17 kpw [podmioty uprawnione do bycia oskarżycielem publicznym]

§ 1. Oskarżycielem publicznym **we wszystkich sprawach o wykroczenia jest Policja, chyba że ustawa stanowi inaczej.**

§ 2. W sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika określonych w Kodeksie pracy, w sprawach o wykroczenia określonych w art. 27–27b ustawy z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1563), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 119–123 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409, 2023, 2369 i 2400), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 27–28b ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2206 oraz z 2020 r. poz. 1423), w sprawach o wykroczenie określone w art. 8e ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), w sprawach o wykroczenia określonych w art. 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2019 r. poz. 466 oraz z 2020 r. poz. 2157), a także w sprawach o inne wykroczenia związane z wykonywaniem pracy zarobkowej, jeżeli ustawa tak stanowi, oskarżycielem publicznym jest **inspektor pracy.**

§ 3. **Organom administracji rządowej i samorządowej, organom kontroli państwowej i kontroli samorządu terytorialnego oraz strażom gminnym (miejskim)** uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują **tylko wówczas, gdy** w zakresie swego działania w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających ujawniły wykroczenia i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie.

§ 4. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, nadać w sprawach o wykroczenia uprawnienia oskarżyciela publicznego także innym instytucjom państwowym, samorządowym lub społecznym, określając zakres spraw, w których w ramach swego działania mogą występować z wnioskiem o ukaranie za ujawnione przez siebie wykroczenia, mając na względzie zakres ustawowych uprawnień takich instytucji oraz potrzebę ochrony dóbr szczególnie narażonych na naruszenia ze strony sprawców wykroczeń.

§ 5. Udział w sprawie organu, który złożył wniosek o ukaranie, wyłącza Policję od udziału w sprawie.

Art. 18 kpw [prokurator]

§ 1. **W każdej sprawie o wykroczenie** wniosek o ukaranie **może wnieść prokurator**, stając się oskarżycielem publicznym.

§ 2. Prokurator **może także** wstąpić do postępowania wszczętego na podstawie wniosku o ukaranie wniesionego przez innego oskarżyciela.

§ 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 **udział prokuratora wyłącza udział innego oskarżyciela publicznego.**

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
63. Uprawnienie prokuratora do bycia oskarżycielem publicznym	
<p>Art. 45 kpk [podmioty uprawnione do bycia oskarżycielem publicznym] § 1. Oskarżycielem publicznym przed wszystkimi sądami jest prokurator.</p>	<p>Art. 18 kpw [prokurator] § 1. W każdej sprawie o wykroczenie wniosek o ukaranie może wnieść prokurator, stając się oskarżycielem publicznym. § 2. Prokurator może także wstąpić do postępowania wszczętego na podstawie wniosku o ukaranie wniesionego przez innego oskarżyciela. § 3. W wypadkach wskazanych w § 1 i 2 udział prokuratora wyłącza udział innego oskarżyciela publicznego.</p>
64. Materiały dołączane przez oskarżyciela publicznego do skargi głównej (zasadniczej)	
<p>Art. 333 kpk [materiały dołączane przez oskarżyciela publicznego do aktu oskarżenia] § 3. Do aktu oskarżenia dołącza się, do wiadomości sądu, listę ujawnionych osób pokrzywdzonych z podaniem ich adresów, a także adresy osób, o których mowa w § 1 pkt 1. Należy również podać numery telefonów, telefaksów i adresy poczty elektronicznej osób wskazanych w zdaniu pierwszym, chyba że informacji tych nie można ustalić. § 3a. Do aktu oskarżenia dołącza się listę pokrzywdzonych, którzy złożyli wnioski na podstawie art. 299a § 2. § 4. (uchylony) § 5. Prokurator może także dołączyć do aktu oskarżenia wniosek o orzeczenie wobec podmiotu zobowiązanego określonego w art. 91a zwrotu korzyści majątkowej albo jej równowartości uprawnionemu podmiotowi lub orzeczenie przepadku świadczenia albo jego równowartości na rzecz Skarbu Państwa. Wniosek powinien zawierać uzasadnienie. Art. 334 kpk [przesłanie akt; zawiadomienie o przesłaniu aktu oskarżenia do sądu] § 1. Z aktem oskarżenia przesyła się sądowi akta postępowania przygotowawczego wraz z załącznikami. § 2. Do aktu oskarżenia dołącza się także: 1) załącznik adresowy do akt sprawy; 2) po jednym odpisie tego aktu dla każdego oskarżonego, a w przypadku określonym w art. 335 § 2 także dla każdego pokrzywdzonego. § 2a. Odpisy aktu oskarżenia, o których mowa w § 2 pkt 2, mogą być przesłane sądowi w postaci elektronicznej, z wyłączeniem odpisów przeznaczonych dla adresatów, którzy w dniu przesłania sądowi aktu oskarżenia są pozbawieni wolności lub których adresu poczty elektronicznej nie ustalono⁸⁶.</p>	<p>Art. 57 § 4 kpw [materiały dołączane przez oskarżyciela publicznego do wniosku o ukaranie] Do wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny dołącza materiały czynności wyjaśniających lub postępowania przygotowawczego, a także, do wiadomości sądu, adresy świadków i pokrzywdzonych oraz po jednym odpisie wniosku dla każdego z obwinionych.</p>
65. Inne decyzje procesowe niż skarga główna (zasadnicza) kończąca postępowanie przygotowawcze / czynności wyjaśniające	
<p>W przypadku gdy do sądu nie jest kierowany akt oskarżenia, inną decyzją procesową kończącą postępowanie przygotowawcze może być: I. Wydanie postanowienia o umorzeniu dochodzenia/śledztwa.</p>	<p>W przypadku gdy do sądu nie jest kierowany wniosek o ukaranie, inną decyzją kończącą czynności wyjaśniające może być: I. Sporządzenie wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie z dwóch przyczyn: • faktycznych, czyli z powodu niewykrycia sprawcy czynu,</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>Art. 322 kpk [umorzenie śledztwa] § 1. Jeżeli postępowanie nie dostarczyło podstaw do wniesienia aktu oskarżenia, a nie zachodzą warunki określone w art. 324, umarza się śledztwo bez konieczności uprzedniego zaznajomienia z materiałami postępowania i jego zamknięcia. § 2. Postanowienie o umorzeniu śledztwa powinno zawierać, oprócz danych wymienionych w art. 94, dokładne określenie czynu i jego kwalifikacji prawnej oraz wskazanie przyczyn umorzenia. § 3. Jeżeli umorzenie następuje po wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutów albo przesłuchaniu osoby w charakterze podejrzanego, postanowienie o umorzeniu powinno zawierać także imię i nazwisko podejrzanego oraz w razie potrzeby inne dane o jego osobie.</p> <p>Art. 308 kpk [postępowanie w niezbędnym zakresie, in. czynności niecierpiące zwłoki] § 2. W wypadkach niecierpiących zwłoki, w szczególności wtedy, gdy mogłoby to spowodować zatarcie śladów lub dowodów przestępstwa, można w toku czynności wymienionych w § 1 przesłuchać osobę podejrzaną o popełnienie przestępstwa w charakterze podejrzanego przed wydaniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów, jeżeli zachodzą warunki do sporządzenia takiego postanowienia. Przesłuchanie rozpoczyna się od informacji o treści zarzutu. § 3. W wypadku przewidzianym w § 2, w sprawach, w których prowadzenie śledztwa jest obowiązkowe, najpóźniej w ciągu 5 dni od dnia przesłuchania wydaje się postanowienie o przedstawieniu zarzutów albo, w razie braku warunków do jego sporządzenia, umarza się postępowanie w stosunku do osoby przesłuchanej.</p> <p>II. Skierowanie przez prokuratora do sądu wniosku o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających. Art. 324 kpk [wniosek o umorzenie śledztwa i zastosowanie środków zabezpieczających] § 1. Jeżeli zostanie ustalone, że podejrzany dopuścił się czynu w stanie niepoczytalności, a istnieją podstawy do zastosowania środków zabezpieczających, prokurator po zamknięciu śledztwa kieruje sprawę do sądu z wnioskiem o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających. Przepis art. 321 stosuje się odpowiednio. § 1a. Do wniosku, o którym mowa w § 1, stosuje się odpowiednio art. 331 § 1 i 4, art. 332, art. 333 § 1–3 i art. 334 § 1, a przekazując wniosek do sądu, prokurator informuje o tym ujawnionego pokrzywdzonego. § 2. Jeżeli sąd nie znajduje podstaw do uwzględnienia wniosku, o którym mowa w § 1, przekazuje sprawę prokuratorowi do dalszego prowadzenia. § 3. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.</p> <p>III. skierowanie przez prokuratora do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania. Art. 336 kpk [wniosek prokuratora o warunkowe umorzenie postępowania]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prawnych, czyli gdy zaistniały tzw. ujemne przesłanki procesowe określone w art. 5 kpw (art. 54 § 2 kpw). <p>Zgodnie z treścią § 4 ust. 6 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców: W przypadku zastosowania środka oddziaływania wychowawczego w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, policjant sporządza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu oraz zawiadamia o zakończeniu czynności ujawnionych pokrzywdzonych i osobę zawiadamiającą o popełnieniu wykroczenia, pouczając ich odpowiednio o prawie do samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie jako oskarżyciel posiłkowy (art. 27 § 1 i 2 kpw) oraz do złożenia zażalenia na niewniesienie wniosku o ukaranie (art. 56a kpw).</p> <p>Zgodnie z treścią § 6 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie o czyny karalne wyczerpujące znamiona wykroczeń wskazanych w art. 1 § 2 pkt 2 lit. b u.p.n.⁸⁷ prowadzi się w trybie i na zasadach określonych w tej ustawie. 2. Policja podejmuje czynności w celu zapobiegania i zwalczania demoralizacji wobec nieletnich, którzy nie ukończyli 13 lat i popełnili czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia, bądź w wieku 13–17 lat i popełnili czyn wyczerpujący znamiona wykroczenia niebędącego czynem karalnym. <p>(...)</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2: <ol style="list-style-type: none"> 1) sporządza się wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu, wskazując przyczynę odstąpienia; <p>(...)</p> <p>Zgodnie z treścią § 12 ust. 3 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców: Wniosek o odstąpienie od kierowania wniosku o ukaranie do sądu zatwierdza organ Policji lub osoba pisemnie upoważniona przez ten organ.</p> <p>Zgodnie z treścią § 56 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jeżeli czynności dowodowe nie dają podstaw do skierowania wniosku o ukaranie do sądu, należy je zakończyć. Na wniosek policjanta prowadzącego czynności wyjaśniające organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ zatwierdza wniosek o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu w tej sprawie. Czynności wykrywcze można ponownie podjąć do czasu przedawnienia karalności czynu.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>§ 1. Jeżeli spełnione są przesłanki uzasadniające warunkowe umorzenie postępowania, prokurator może zamiast aktu oskarżenia sporządzić i skierować do sądu wniosek o takie umorzenie.</p> <p>§ 2. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy art. 332 § 1 pkt 1, 2, 4 i 5. Uzasadnienie wniosku można ograniczyć do wskazania dowodów świadczących o tym, że wina oskarżonego nie budzi wątpliwości, a ponadto okoliczności przemawiających za warunkowym umorzeniem.</p> <p>§ 3. Prokurator może wskazać proponowany okres próby, obowiązki, które należy nałożyć na oskarżonego i, stosownie do okoliczności, wnioski co do dozoru.</p> <p>§ 4. Do wniosku dołącza się, do wiadomości sądu, listę ujawnionych osób pokrzywdzonych z podaniem ich adresów. Przepis art. 334 stosuje się odpowiednio.</p> <p>§ 5. Do wniosku o warunkowe umorzenie postępowania stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące aktu oskarżenia zawarte w rozdziale 40.</p>	<p>2. Policjant prowadzący czynności wyjaśniające, wnioskując o zatwierdzenie wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie do sądu, przedstawia krótkie uzasadnienie oraz opis wykonanych czynności wyjaśniających.</p> <p>3. Wniosku o odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie nie sporządza się w przypadku nałożenia w toku czynności wyjaśniających grzywny w drodze mandatu karnego.</p> <p>4. Organ Policji lub osoba upoważniona przez ten organ zawiadamia pisemnie o odstąpieniu od kierowania wniosku o ukaranie do sądu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ujawnionych pokrzywdzonych, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz: <ol style="list-style-type: none"> a) pouczając o prawie do samodzielnego wniesienia wniosku o ukaranie w charakterze oskarżyciela posiłkowego, b) możliwości zaznajomienia się z materiałem dowodowym uzyskanym w toku czynności wyjaśniających oraz sporządzania odpisów i kopii, na zasadach określonych w art. 54 § 2 kpw; 2) osobę, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia, a nie jest pokrzywdzonym, wskazując przyczynę niewniesienia wniosku o ukaranie oraz pouczając o prawie do złożenia, w terminie 7 dni od daty doręczenia zawiadomienia, zażalenia na niewniesienie wniosku do organu nadrzędnego nad organem, który podjął decyzję o odstąpieniu od skierowania wniosku o ukaranie, za pośrednictwem tego organu. <p>II. Zastosowanie wobec sprawcy środka oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi lub ostrzeżenia albo środka przewidzianego w przepisach o odpowiedzialności dyscyplinarnej lub porządkowej, gdy środek ten jest wystarczającą reakcją na wykroczenie (zasada celowości karania, in. oportunitizmu – art. 61 § 1 pkt 2 kpw).</p> <p>III. Zastosowanie postępowania mandatowego, czyli nałożenie kary grzywny w drodze mandatu karnego (art. 95–102 kpw).</p> <p>IV. Skierowanie akt czynności wyjaśniających do sądu rodzinnego, gdy sprawcą czynu karalnego jest nieletni (art. 8 kw).</p>
<p>66. Termin do zgłoszenia przez pokrzywdzonego oświadczenia o tym, że będzie działał w charakterze strony czynnej postępowania sądowego jako oskarżyciel posiłkowy obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego</p>	
<p>Art. 53 kpk [uprawnienie pokrzywdzonego do bycia oskarżycielem posiłkowym jako stroną czynną postępowania sądowego] W sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego.</p>	<p>Art. 25 § 4 kpw [uprawnienie pokrzywdzonego do bycia oskarżycielem posiłkowym jako stroną czynną postępowania sądowego] Pokrzywdzony może działać jako strona w charakterze oskarżyciela posiłkowego obok oskarżyciela publicznego lub zamiast niego.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>Art. 54 § 1 kpk [termin do zgłoszenia chęci bycia oskarżycielem posiłkowym] Jeżeli akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, pokrzywdzony może aż do czasu rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej złożyć oświadczenie, że będzie działał w charakterze oskarżyciela posiłkowego.</p>	<p>Art. 26 kpw [termin do zgłoszenia chęci bycia oskarżycielem posiłkowym] § 1. O przesłaniu wniosku o ukaranie oskarżyciel publiczny zawiadamia ujawnionego pokrzywdzonego, wskazując sąd, do którego wniosek skierowano, i pouczając go o uprawnieniach, o których mowa w § 3. § 2. (<i>uchylony</i>). § 3. Pokrzywdzony może w terminie 7 dni od zawiadomienia, o którym mowa w § 1, oświadczyć, że będzie działał obok oskarżyciela publicznego jako oskarżyciel posiłkowy; po upływie tego terminu uprawnienie wygasa. Termin siedmiodniowy wyznaczony pokrzywdzonemu do zgłoszenia chęci bycia oskarżycielem posiłkowym w sprawach o wykroczenia to termin prekluzyjny (łac. <i>praeclusio</i> – zamknięcie), czyli nieprzekraczalny i niepodlegający przywróceniu⁸⁸.</p>
67. Obrona obligatoryjna	
<p>Z treści art. 79 § 1 kpk wynika, że w postępowaniu karnym oskarżony musi mieć obrońcę, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nie ukończył 18 lat; 2) jest głuchy, niemy lub niewidomy; 3) zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy jego zdolność rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem nie była w czasie popełnienia tego czynu wyłączona lub w znacznym stopniu ograniczona; 4) zachodzi uzasadniona wątpliwość, czy stan jego zdrowia psychicznego pozwala na udział w postępowaniu lub prowadzenie obrony w sposób samodzielny oraz rozsądny. <p>§ 2. Oskarżony musi mieć obrońcę również wtedy, gdy sąd uzna to za niezbędne ze względu na inne okoliczności utrudniające obronę.</p> <p>§ 3. W wypadkach, o których mowa w § 1 i 2, udział obrońcy jest obowiązkowy w rozprawie oraz w tych posiedzeniach, w których obowiązkowy jest udział oskarżonego.</p> <p>§ 4. Uznając za uzasadnioną opinię biegłych lekarzy psychiatrów, że czyn oskarżonego nie został popełniony w warunkach wyłączenia lub znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem i że stan zdrowia psychicznego oskarżonego pozwala na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny, sąd orzeka, że udział obrońcy nie jest obowiązkowy. Prezes sądu albo sąd zwalnia wówczas obrońcę z jego obowiązków, chyba że zachodzą inne okoliczności przemawiające za tym, aby oskarżony miał obrońcę wyznaczonego z urzędu.</p> <p>Art. 80 kpk [obrona obligatoryjna w postępowaniu przed sądem okręgowym] Oskarżony musi mieć obrońcę w postępowaniu przed sądem okręgowym, jeżeli zarzucono mu zbrodnię. W takim wypadku udział obrońcy w rozprawie głównej jest obowiązkowy.</p>	<p>Z treści art. 21 § 1 kpw wynika, że w postępowaniu w sprawie o wykroczenia obwiniony musi mieć obrońcę przed sądem, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jest głuchy, niemy lub niewidomy; 2) zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności. <p>§ 2. W wypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2, obowiązek korzystania z pomocy obrońcy ustaje, jeżeli sąd uznaje za uzasadnioną opinię biegłego psychiatry, że czyn obwinionego nie został popełniony w warunkach wyłączenia lub znacznego ograniczenia zdolności rozpoznania znaczenia czynu lub kierowania swoim postępowaniem i że stan psychiczny obwinionego pozwala na udział w postępowaniu i prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny. Sąd zwalnia wówczas obrońcę z jego obowiązków.</p> <p>§ 3. W wypadkach, o których mowa w § 1, udział obrońcy w rozprawie jest obowiązkowy, a w posiedzeniu, jeżeli ustawa tak stanowi.</p> <p>§ 4. Jeżeli w wypadkach, o których mowa w § 1, obwiniony nie ma obrońcy z wyboru, wyznacza mu się obrońcę z urzędu.</p>

**POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE
– POSTĘPOWANIE KARNE**
**CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE
– POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA**
68. obrońca z urzędu
Art. 78 kpk [obrońca z urzędu]

§ 1. Oskarżony, który nie ma obrońcy z wyboru, może żądać, aby mu wyznaczono obrońcę z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony **bez uszczerbku** dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Podstawą odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu nie może być skorzystanie przez oskarżonego z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2232 oraz z 2021 r. poz. 159).

§ 1a. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli oskarżony żąda wyznaczenia obrońcy z urzędu w celu dokonania określonej czynności procesowej.

§ 2. Sąd może cofnąć wyznaczenie obrońcy, jeżeli okaże się, że nie istnieją okoliczności, na podstawie których go wyznaczono. Na postanowienie o cofnięciu wyznaczenia obrońcy przysługuje zażalenie do innego równorzędnego składu tego sądu.

Art. 22 kpw [obrońca z urzędu]

Gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, obwinionemu, który nie ma obrońcy z wyboru, wyznacza się na jego wniosek obrońcę z urzędu, jeżeli w sposób należyty wykaże, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony **bez poważnego uszczerbku** dla niezbędnego utrzymania siebie i rodziny. Podstawą odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu nie może być skorzystanie przez obwinionego z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2232 oraz z 2021 r. poz. 159). Przepis art. 78 § 2 kpk stosuje się.

69. Liczba obrońców
Art. 77 kpk [liczba obrońców]

Oskarżony może mieć jednocześnie **nie więcej niż trzech obrońców**.

Art. 4 kpw [prawo do obrony; liczba obrońców]

§ 1. **Obwinionemu** przysługuje prawo do obrony, w tym do korzystania z **pomocy jednego obrońcy**, o czym należy go pouczyć.

§ 2. Prawo, o którym mowa w § 1, przysługuje **również osobie określonej w art. 54 § 6 z chwilą przystąpienia do przesłuchania po powiadomieniu jej o treści zarzutów albo z chwilą wezwania jej do złożenia pisemnych wyjaśnień**. Osobę tę należy pouczyć o przysługującym jej prawie. Przepisy art. 21–24 stosuje się odpowiednio.

§ 3. Pouczenie, o którym mowa w § 2, następuje przed przesłuchaniem albo wraz z wezwaniem do złożenia pisemnych wyjaśnień. Jeżeli pouczenie następuje wraz z wezwaniem do złożenia pisemnych wyjaśnień, wzmiankę o pouczeniu zamieszcza się w notatce urzędowej, o której mowa w art. 54 § 7.

70. Podmioty mogące pełnić funkcję pełnomocnika

W postępowaniu karnym pełnomocnikiem może być **adwokat, radca prawny lub radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej**. Pełnomocnika z urzędu wyznacza prezes lub referendarz sądowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 77, art. 78, art. 81 § 1a–2, art. 81a § 1–3, art. 83, art. 84 i art. 86 § 2 kpk oraz przepisy wydane na podstawie art. 81a § 4 kpk. Na zasadach określonych w odrębnej ustawie czynności zastępstwa wykonuje Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej⁸⁹.

Zgodnie z treścią art. 89 kpk – w kwestiach dotyczących pełnomocnika, a nieunormowanych przez przepisy kpk, stosuje się odpowiednio przepisy obowiązujące w postępowaniu cywilnym⁹⁰.

W procesowym prawie wykroczeń pełnomocnikiem może być **adwokat, radca prawny**, a w wypadku gdy pokrzywdzonym jest instytucja państwowa, samorządowa lub społeczna, także **pracownik tej instytucji lub jej organu nadrzędnego**. Do pełnomocnika stosuje się odpowiednio przepisy art. 22 i art. 23 kpw oraz art. 83, art. 84, art. 86 § 2 i art. 89 kpk⁹¹.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
71. Podmioty uprawnione do korzystania z pomocy pełnomocnika	
<p>Strona inna niż oskarżony może ustanowić pełnomocnika. Osoba niebędąca stroną może ustanowić pełnomocnika, jeżeli wymagają tego jej interesy w toczącym się postępowaniu. Sąd, a w postępowaniu przygotowawczym prokurator, może odmówić dopuszczenia do udziału w postępowaniu pełnomocnika, o którym mowa w art. 87 § 2 kpk, jeżeli uzna, że nie wymaga tego obrona interesów osoby niebędącej stroną⁹².</p>	<p>Pokrzywdzony i oskarżyciel posiłkowy może korzystać z pomocy jednego pełnomocnika⁹³.</p>
72. Zawieszenie postępowania przygotowawczego / czynności wyjaśniających	
<p>Postanowienie o zawieszeniu śledztwa, jeżeli nie zostało wydane przez prokuratora, wymaga jego pisemnego zatwierdzenia⁹⁴. Z treści art. 325e § 1 kpk wynika, że postanowienia o wszczęciu dochodzenia, odmowie wszczęcia dochodzenia, umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, umorzeniu dochodzenia oraz o jego zawieszeniu wydaje prowadzący postępowanie. Mogą one zostać zamieszczone w protokole, o którym mowa w art. 304a kpk, i nie wymagają uzasadnienia. Na wniosek strony organ prowadzący dochodzenie podaje ustnie najważniejsze powody rozstrzygnięcia. W ciągu 14 dni od daty zamknięcia śledztwa albo od otrzymania aktu oskarżenia sporządzonego przez Policję w dochodzeniu, prokurator sporządza akt oskarżenia lub zatwierdza akt oskarżenia sporządzony przez Policję w dochodzeniu i wnosi go do sądu albo sam wydaje postanowienie o umorzeniu, o zawieszeniu albo o uzupełnieniu śledztwa lub dochodzenia⁹⁵.</p>	<p>W ustawie kpw formalnie nie została przewidziana możliwość zawieszenia czynności wyjaśniających poprzez wydanie stosownego postanowienia. Czynności wyjaśniające w sprawach o wykroczenia są bowiem mniej sformalizowane niż postępowanie przygotowawcze.</p>
73. Umorzenie absorpcyjne	
<p>Umorzenie absorpcyjne w procesowym prawie karnym zostało uregulowane w art. 11 kpk i dotyczy możliwości umorzenia postępowania w sprawie o występki zagrożony karą pozbawienia wolności do lat 5, jeżeli orzeczenie wobec oskarżonego kary byłoby oczywiście niecelowe ze względu na rodzaj i wysokość kary prawomocnie orzeczonej za inne przestępstwo, a interes pokrzywdzonego temu się nie sprzeciwia.</p>	<p>Umorzenie absorpcyjne występuje w procesowym prawie wykroczeń. Zostało określone w art. 61 § 1 pkt 1 kpw, zgodnie z którym można odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć, także wtedy, jeżeli w sprawie o ten sam czyn, jako mający jednocześnie znamiona przestępstwa i wykroczenia, postępowanie karne zostało już prawomocnie zakończone orzeczeniem skazującym lub toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego.</p>
74. Warunkowe umorzenie postępowania	
<p>Możliwość zastosowania instytucji warunkowego umorzenia postępowania została przewidziana w procesowym prawie karnym. Z treści art. 336 § 1–4 kpk wynika, że jeżeli spełnione są przesłanki uzasadniające warunkowe umorzenie postępowania, prokurator może zamiast aktu oskarżenia sporządzić i skierować do sądu wniosek o takie umorzenie. Do wniosku stosuje się odpowiednio przepisy art. 332 § 1 pkt 1, 2, 4 i 5 kpk. Uzasadnienie wniosku można ograniczyć do wskazania dowodów świadczących o tym, że wina oskarżonego nie budzi wątpliwości, a ponadto okoliczności przemawiających za warunkowym</p>	<p>W procesowym prawie wykroczeń ustawodawca nie przewidział instytucji warunkowego umorzenia czynności wyjaśniających.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>umorzeniem. Prokurator może wskazać proponowany okres próby, obowiązki, które należy nałożyć na oskarżonego, i stosownie do okoliczności, wnioski co do dozoru. Do wniosku dołącza się, do wiadomości sądu, listę ujawnionych osób pokrzywdzonych z podaniem ich adresów. Przepis art. 334 kpk stosuje się odpowiednio. Do wniosku o warunkowe umorzenie postępowania stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące aktu oskarżenia zawarte w rozdziale 40 kpk.</p>	
75. Zasady uzasadnienia postanowienia i zarządzenia	
<p>Zgodnie z treścią art. 94 § 1 pkt 5 kpk postanowienie powinno zawierać uzasadnienie, chyba że ustawa zwalnia od tego wymagania. Uzasadnienie postanowienia sporządza się na piśmie wraz z samym postanowieniem. W sprawie zawilej lub z innych ważnych przyczyn można odroczyć sporządzenie uzasadnienia postanowienia na czas do 7 dni. Nie wymaga uzasadnienia dopuszczenie dowodu, jak również uwzględnienie wniosku, któremu inna strona nie sprzeciwiła się, chyba że orzeczenie podlega zaskarżeniu⁹⁶.</p> <p>Zgodnie z treścią art. 99 § 2 kpk zarządzenie wymaga pisemnego uzasadnienia, jeżeli podlega zaskarżeniu. Wniosek o przywrócenie terminu nie wstrzymuje wykonania orzeczenia, jednakże organ, do którego wniosek złożono, lub organ powołany do rozpoznania środka zaskarżenia może wstrzymać wykonanie orzeczenia; odmowa wstrzymania nie wymaga uzasadnienia⁹⁷.</p> <p>Stronom oraz osobom, których orzeczenie bezpośrednio dotyczy, należy na ich żądanie nieodpłatnie wydać jeden uwierzytelniony odpis każdego orzeczenia. Odpis wydaje się z uzasadnieniem, jeżeli je sporządzono. W sprawach, w których wyłączono jawność ze względu na ważny interes państwa, osobom, o których mowa w § 1, wydaje się tylko odpis orzeczenia kończącego postępowanie w danej instancji, bez uzasadnienia⁹⁸.</p> <p>Uzasadnienie postanowienia o zastosowaniu środka zapobiegawczego powinno zawierać przedstawienie dowodów świadczących o popełnieniu przez oskarżonego przestępstwa, wykazanie okoliczności wskazujących na istnienie zagrożeń dla prawidłowego toku postępowania lub możliwości popełnienia przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa w razie niezastosowania środka zapobiegawczego oraz określonej podstawy jego zastosowania i potrzeby zastosowania danego środka. W wypadku tymczasowego aresztowania należy ponadto wyjaśnić, dlaczego nie uznano za wystarczające zastosowanie innego środka zapobiegawczego⁹⁹.</p> <p>Na mocy art. 313 § 3 kpk podejrzany może do czasu zawiadomienia go o terminie zaznajomienia z materiałami śledztwa żądać podania mu ustnie podstaw zarzutów, a także sporządzenia uzasadnienia na piśmie, o czym należy go pouczyć. Uzasadnienie doręcza się podejrzanemu i ustanowionemu obrońcy w terminie 14 dni.</p>	<p>Zgodnie z treścią art. 36 § 1 kpw postanowienie i zarządzenie uzasadnia się jedynie, gdy podlega ono zaskarżeniu. Uzasadnienie sporządza się wówczas z urzędu i doręcza się je wraz z rozstrzygnięciem osobom, którym przysługuje środek odwoławczy, jeżeli nie brały udziału w rozprawie lub posiedzeniu albo nie były obecne przy ogłoszeniu rozstrzygnięcia, chyba że oddaliły się samowolnie. Orzeczenie wydane w wyniku rozpoznania środka zaskarżenia uzasadnia się z urzędu, chyba że ustawa stanowi inaczej¹⁰⁰.</p>

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE – POSTĘPOWANIE KARNE	CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE – POSTĘPOWANIE W SPRAWACH O WYKROCZENIA
<p>Z treści art. 325e kpk wynika, że postanowienia o wszczęciu dochodzenia, odmowie wszczęcia dochodzenia, umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, umorzeniu dochodzenia oraz o jego zawieszeniu wydaje prowadzący postępowanie. Mogą one zostać zamieszczone w protokole, o którym mowa w art. 304a kpk, i nie wymagają uzasadnienia. Na wniosek strony organ prowadzący dochodzenie podaje ustnie najważniejsze powody rozstrzygnięcia. W przypadku gdy zawiadomienie o przestępstwie zostało złożone przez inspektora pracy lub Najwyższą Izbę Kontroli, uzasadnienie postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia oraz umorzeniu dochodzenia sporządza się na ich wniosek. Przepisy art. 422 i art. 423 kpk stosuje się odpowiednio. Zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od daty doręczenia postanowienia z uzasadnieniem.</p>	

Podsumowanie

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego i ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia to dwa odrębne, zasadnicze akty prawne regulujące procesowe prawo karne i prawo wykroczeń. Jednak z uwagi na intencję ustawodawcy ponad 300 przepisów ustawy kpk należy stosować odpowiednio w procesowym prawie wykroczeń.

Zasadnicze różnice pomiędzy tymi dwoma aktami prawnymi dotyczą m.in. nazewnictwa, celów i czasu trwania postępowania przygotowawczego i czynności wyjaśniających, jak też uznania postępowania przygotowawczego za część procesu karnego.

Z uwagi na liczne nowelizacje przepisów prawa karnego procesowego i orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego różnice pomiędzy obydwojema rodzajami procedur stopniowo tracą na znaczeniu. Zmierzają to w dwóch kierunkach¹⁰¹:

- 1) uproszczenia zasad prowadzenia postępowania przygotowawczego, w tym sposobu dokumentowania czynności procesowych,
- 2) wzmocnienia procesowego charakteru czynności wyjaśniających, które cechują się tym, że:
 - stały się bardziej sformalizowane i podejmowane są obligatoryjnie,
 - możliwe jest prowadzenie typowych czynności dowodowych, tak jak w procesie karnym,
 - zaś osobie, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, z dniem 1 sierpnia 2015 r. przyznano prawo do obrony, w tym prawo do korzystania z pomocy obrońcy (art. 4 § 2 i 3 kpw), które przysługiwało podejrzanemu w sprawie o przestępstwo jako stronie biernej postępowania przygotowawczego od początku wejścia w życie ustawy kpk.

Mając na uwadze powyższe zmiany, w niniejszym artykule na nowo przeanalizowano obie procedury, wskazując zasadnicze różnice w nich występujące.

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 534, z późn. zm. (dalej zw. kpk).

² Dz. U. z 2021 r. poz. 457, z późn. zm. (dalej zw. kpw).

³ Np. ustawa kpw od czasu wejścia w życie była nowelizowana ponad 60-krotnie.

⁴ K. Dąbkiewicz, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 15.

⁵ Opracowanie zostało opublikowane pierwszy raz w 2015 r. jako wydanie specjalne do „Kwartalnika Policyjnego”, źródło: <http://kwartalnik.csp.edu.pl/kp/archiwum-1/2015/nr-42015/2917,W-numerze.html> [dostęp: 27.01.2022 r.].

⁶ Policyjna pragmatyka służbowa to zbiór unormowań regulujących prawa i obowiązki policjantów. Definicja za: *Leksykon policyjny*, pod red. W. Pływaczewskiego i G. Kędzierskiej, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2001, s. 247.

⁷ D. Świecki, *Metodyka pracy sędziego w sprawach o wykroczenia*, Wydawnictwo Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa 2017, s. 14.

⁸ Zob. art. 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, z późn. zm.), dalej zwany kk.

⁹ Zob. art. 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 2008, z późn. zm.), dalej zwany kw.

¹⁰ Zgodnie z treścią art. 47 § 3 kw – osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

¹¹ Zob. art. 2 kpk.

¹² P. Drembkowski, *Pisma procesowe i orzeczenia w sprawach o wykroczenia z objaśnieniami i płytą CD*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018, s. 5.

¹³ Zob. art.: 1 § 2, 7 § 2, 15, 16 § 1 i 17 § 1 kw.

¹⁴ R. Kupiński., M. Gałązka, I. Nowicka, *Tablice do procesowego prawa wykroczeń*, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2014, s. 93.

¹⁵ Zob. elementy wniosku o ukaranie wskazane w treści art. 57 § 2 i 3 kpw.

¹⁶ Okolicznościami uzasadniającymi zastosowanie środków oddziaływania wychowawczego, o których mowa w art. 41 kw, są okoliczności określone w art. 33 § 1–4 kw. Zob. § 4 ust. 1 wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP poz. 37).

¹⁷ Zob. art. 2 § 2 kpw i § 80–89 wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców.

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOŚCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

- ¹⁸ Zob. art. 41 kw.
- ¹⁹ Zob. art. 10 § 2 kpk.
- ²⁰ Zob. R. Wojtuszek, *Pouczenie o prawach i obowiązkach uczestników postępowania*, „Policja 997” 2016, nr 137, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2016/numer-137-082016/130711,Pouczenie-o-prawach-i-obowiazkach-uczestnikow-postepowania.html?search=839297> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ²¹ Zob. art. 16 § 1 kpk.
- ²² Zob. art. 3 kpw.
- ²³ Zob. art. 19 § 1–4 kpk.
- ²⁴ Zob. R. Wojtuszek, *Postępowanie i czynności sprawdzające*, „Policja 997” 2018, nr 155, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-154-012018-1/155519,Postepowanie-i-czynnosci-sprawdzajace.html?search=839297> [dostęp: 27.01.2022].
- ²⁵ § 7 zarządzenia nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia (Dz. Urz. KGP poz. 36).
- ²⁶ T. Grzegorzczak, *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2012, s. 211.
- ²⁷ Zob. art. 349 i 350 kpk.
- ²⁸ Zob. Rozdział 3. Obowiązki rejestracyjne w prowadzonych czynnościach wyjaśniających w sprawach o wykroczenia – zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia (Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 36) i § 51 pkt 2 i § 77 wytycznych nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP z 2020 r. poz. 37).
- ²⁹ Zob. art. 59 kpw.
- ³⁰ Art. 17 § 1 kpk został uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 19 lipca 2018 r. w zakresie, w jakim nie czyni aktu abolicji indywidualnej negatywną przesłanką prowadzenia postępowania karnego, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2018 r. sygn. akt K 9/17 (Dz. U. poz. 1387).
- ³¹ Art. 5 § 1 kpw został uznany za niezgodny z Konstytucją z dniem 19 lipca 2018 r. w zakresie, w jakim nie czyni aktu abolicji indywidualnej negatywną przesłanką prowadzenia postępowania karnego, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lipca 2018 r. sygn. akt K 9/17 (Dz. U. poz. 1387).
- ³² Zob. art. 311 kpk.
- ³³ Zob. art. 312 kpk.
- ³⁴ Zob. art. 325d kpk i akt wykonawczy – rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 r. w sprawie organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz. U. z 2018 r. poz. 522).
- ³⁵ Zob. art. 250 § 2 kpk.
- ³⁶ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, z późn. zm.).
- ³⁷ Ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1563).
- ³⁸ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.).
- ³⁹ Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 1140).
- ⁴⁰ Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207).
- ⁴¹ Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936, z późn. zm.).
- ⁴² Zob. art. 18 § 1–3 kpw.
- ⁴³ Zob. art. 325i § 1 kpk.
- ⁴⁴ Zob. art. 310 kpk.
- ⁴⁵ Zob. art. 54 § 1 kpw.
- ⁴⁶ Jest to termin instrukcyjny (in. porządkowy), który nie powoduje żadnych skutków ujemnych, a czynność przeprowadzona po terminie jest nadal czynnością skuteczną. Czynności te prowadzone mogą być w rzeczywistości do momentu przedawnienia ścigania wykroczenia. *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, red. A. Sakowicz, A. Sadło-Nowak, wyd. 2, Warszawa 2020, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrvhe2tenroobqxlrvqydgngbxgzyqz#> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁴⁷ Przepis ten został zmieniony przez art. 4 pkt 2 lit. a tiret drugie ustawy z 4.10.2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2077) zmieniającej ustawę z dniem 15.11.2018 r.
- ⁴⁸ Sąd wydaje w tej kwestii postanowienie, w którym określa rodzaj zleconych czynności i termin ich wykonania. Czynności wykonywane na polecenie sądu mogą zostać wydłużone poza czas określony w postanowieniu, jeśli zajdzie potrzeba przeprowadzenia nieprzewidzianych czynności, których powtórzenie będzie niemożliwe, lub zatrzymania rzeczy.
- ⁴⁹ Zob. art. 49 § 1–3 kpk.
- ⁵⁰ Zob. art. 25 kpw.
- ⁵¹ Zob. art. 71 kpk.
- ⁵² Zob. R. Wojtuszek, *O prawnej przyszłości „osoby podejrzanej”*, „Policja 997” 2017, nr 143, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2017/numer-143-022017/139204,O-prawnej-przyszlosci-osoby-podejrzanej.html?search=839297> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁵³ Zob. art. 54 § 6 kpw; J. Copik, A. Kaczyński, *Pozycja procesowa sprawcy wykroczenia na etapie czynności wyjaśniających i postępowania sądowego*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2012, s. 6.
- ⁵⁴ Zob. obowiązujący od 5.10.2020 r. druk procesowy pt. *Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym* dostępny na stronie: <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-kryminalne/dokumenty/zagadnienia-procesu-kar/formularze-procesowe/110372,Pouczenia-podejrzanego.html> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁵⁵ Zob. art. 54 § 7 kpw; M. Gałązka, A. Sadło-Nowak, *Pisma procesowe w postępowaniu w sprawach o wykroczenia*, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2014, s. 98; druk procesowy oznaczony jako Mp-91 pt. *Pouczenie o prawach i obowiązkach osoby, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie*, dostępny na stronie: <https://policja.pl/download/1/180682/Mp-91Pouczenieoprawachiobowiazkachosobycodoktorejistniejeuzasadnionapodstawadosp.pdf> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁵⁶ Odpowiedzialność karna za niedopełnienie tego obowiązku prawnego została określona w art. 231 kk.
- ⁵⁷ W. Radecki, w: M. Bojarski, W. Radecki, *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2016, s. 445.
- ⁵⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 869, z późn. zm.
- ⁵⁹ *Kodeks wykroczeń. Komentarz*, red. dr hab. P. Daniluk, wyd. 2, Warszawa 2019, <https://sip.legalis.pl/document-view.seam?documentId=mjxw62zogi3damrsgmztqmroobqxlruha3tombuguyq> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁶⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.
- ⁶¹ Obecnie Inspekcja Weterynaryjna na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1557 oraz z 2020 r. poz. 285), która weszła w życie z dniem 1 maja 2004 r.
- ⁶² Zob. art. 37–38 kpw.
- ⁶³ Zob. art. 147 § 3a i 4 kpk.
- ⁶⁴ *System Prawa Prywatnego*, red. Z. Radwański, t. 2, Warszawa 2008, s. 130, za: P. Dremlakowski, *Pisma procesowe i orzeczenia w sprawach o wykroczenia z objaśnieniami i płytą CD*, s. 96.
- ⁶⁵ Zob. art. 325e § 1 i art. 393 § 2 kpk.
- ⁶⁶ § 10 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP poz. 37).
- ⁶⁷ Tamże, § 11.
- ⁶⁸ Tamże, § 21 ust. 1.

- ⁶⁹ Tamże, § 21 ust. 2.
- ⁷⁰ Zob. art. 52 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685).
- ⁷¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 717, z późn. zm.
- ⁷² Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania o zachowanie w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka oraz sposobu postępowania z protokołami z zeznań tego świadka (Dz. U. z 2019 r. poz. 110).
- ⁷³ Ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1197).
- ⁷⁴ Zob. R. Wojtuszek, *O procesowym zatrzymaniu osoby*, „Policja 997” 2018, nr 157, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-157-032018/158112,O-procesowym-zatrzymaniu-osoby.html?search=839297> [dostęp: 27.01.2022 r.].
- ⁷⁵ Utracił moc w związku z art. 90 § 2 z dniem 15 stycznia 2019 r. w zakresie, w jakim dopuszcza zatrzymanie osoby przebywającej jedynie czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której tożsamość została ustalona, a której zarzuca się popełnienie wykroczenia zagrożonego wyłącznie grzywną przewidzianą w art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 stycznia 2019 r. sygn. akt SK 6/16 (Dz. U. poz. 76).
- ⁷⁶ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 835).
- ⁷⁷ Art. 248 § 2 kpk został zmieniony ustawą z dnia 20.04.2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1023), która weszła w życie 22.06.2021 r.
- ⁷⁸ Art. 45 § 1 pkt 1 kpw utracił moc w związku z art. 90 § 2 z dniem 15 stycznia 2019 r. w zakresie, w jakim dopuszcza zatrzymanie osoby przebywającej jedynie czasowo na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, której tożsamość została ustalona, a której zarzuca się popełnienie wykroczenia zagrożonego wyłącznie grzywną przewidzianą w art. 18 pkt 3 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 stycznia 2019 r. sygn. akt SK 6/16 (Dz. U. poz. 76).
- ⁷⁹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania obserwacji oraz sposobu finansowania obserwacji, a także warunków zabezpieczenia zakładów dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1708).
- ⁸⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2003 r. w sprawie regulaminu czynności w zakresie przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wzoru kwestionariusza tego wywiadu (Dz. U. Nr 108, poz. 1018).
- ⁸¹ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2015 r. w sprawie informacji z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 491).
- ⁸² Art. 156 § 5b kpk został dodany ustawą z dnia 20.04.2021 r. (Dz. U. poz. 1023), która weszła w życie 22.06.2021 r.
- ⁸³ Zgodnie z treścią § 56 ust. 5 wytycznych nr 3 KGP z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców: „Z czynności zaznajomienia się pokrzywdzonego z materiałem dowodowym, o którym mowa w ust. 4 pkt 1 lit. b, sporządza się notatkę urzędową”.
- ⁸⁴ Np. strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej mają prawo do prowadzenia dochodzeń oraz wnoszenia i popierania aktu oskarżenia, jeżeli przedmiotem przestępstwa jest zwierzyna, w trybie i na zasadach określonych w kpk (art. 39 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie, Dz. U. z 2020 r., z późn. zm.).
- ⁸⁵ Rada Ministrów dotychczas nie ustanowiła takiego rozporządzenia.
- ⁸⁶ Art. 334 § 2a kpk został dodany ustawą z dnia 20.04.2021 r. (Dz. U. poz. 1023), która weszła w życie 22.06.2021 r.
- ⁸⁷ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz. 969) – dalej zw. u.p.n.
- ⁸⁸ R. Kupiński, M. Gałązka, I. Nowicka, *Tablice do procesowego prawa wykroczeń*, s. 56.
- ⁸⁹ Zob. art. 88 § 1 i 2 kpk.
- ⁹⁰ Zob. Dział V. Pełnomocnicy procesowi. (art. 86–97) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.).
- ⁹¹ Zob. art. 30 § 1 i 2 kpw.
- ⁹² Zob. art. 87 § 1–3 kpk.
- ⁹³ Zob. art. 30 § 1–2 kpw.
- ⁹⁴ Zob. art. 325 kpk.
- ⁹⁵ Zob. art. 331 § 1 kpk.
- ⁹⁶ Zob. art. 98 § 1–3 kpk.
- ⁹⁷ Zob. art. 127 kpk.
- ⁹⁸ Zob. art. 157 § 1–2 kpk.
- ⁹⁹ Zob. art. 251 § 3 kpk.
- ¹⁰⁰ Zob. art. 36 § 1–2 kpw.
- ¹⁰¹ *Współczesne problemy wykroczeń. Materialnoprawna i procesowa problematyka wykroczeń*, pod red. I. Nowickiej i A. Sadło-Nowak, Wydawnictwo WSPol, Szczytno 2016, s. 255–256.

Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2021 r. poz. 2008, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 869, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685).
- Ustawa z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1683, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2021 r. poz. 2345, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 534, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o świadku koronnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1197).
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2021 r. poz. 457, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207).
- Ustawa z dnia 9 lipca 2003 r. o zatrudnianiu pracowników tymczasowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1563).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2021 r. poz. 945).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o delegowaniu pracowników w ramach świadczenia usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 1140).
- Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936).
- Ustawa z dnia 16 maja 2019 r. o Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 717, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2003 r. w sprawie wysokości opłaty od kasacji w sprawach karnych (Dz. U. Nr 97, poz. 886).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 czerwca 2003 r. w sprawie regulaminu czynności w zakresie przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wzoru kwestionariusza tego wywiadu (Dz. U. Nr 108, poz. 1018).

POSTĘPOWANIE PRZYGOTOWAWCZE A CZYNNOCI WYJAŚNIAJĄCE W SPRAWACH O WYKROCZENIA

- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie postępowania o zachowanie w tajemnicy okoliczności umożliwiających ujawnienie tożsamości świadka oraz sposobu postępowania z protokołami z zeznań tego świadka (Dz. U. z 2019 r. poz. 110).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 grudnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania obserwacji oraz sposobu finansowania obserwacji, a także warunków zabezpieczenia zakładów dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2019 r. poz. 1708).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 czerwca 2015 r. w sprawie określenia wzoru pouczenia o uprawnieniach zatrzymanego w postępowaniu karnym (Dz. U. poz. 835).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 czerwca 2015 r. w sprawie informacji z systemu teleinformatycznego ministra właściwego do spraw finansów publicznych w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 491).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 r. w sprawie organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania oskarżenia przed sądem pierwszej instancji w sprawach, w których prowadzono dochodzenie, jak również zakresu spraw zleconych tym organom (Dz. U. z 2018 r. poz. 522).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie wzorów formularzy uzasadnień wyroków oraz sposobu ich wypełniania (Dz. U. poz. 2349).
- Zarządzenie nr 25 Komendanta Głównego Policji z 23 lipca 2015 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności dochodzeniowo-śledczych Policji oraz przechowywania przez Policję dowodów rzeczowych uzyskanych w postępowaniu karnym (Dz. Urz. KGP poz. 58, z późn. zm.).
- Zarządzenie nr 21 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie niektórych form organizacji i ewidencji czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia (Dz. Urz. KGP poz. 36).
- Wytyczne nr 1 Komendanta Głównego Policji z 23 lipca 2015 r. w sprawie wykonywania niektórych czynności dochodzeniowo-śledczych przez policjantów (Dz. Urz. KGP poz. 59, z późn. zm.).
- Wytyczne nr 3 Komendanta Głównego Policji z dnia 13 lipca 2020 r. w sprawie wykonywania przez Policję niektórych czynności w zakresie wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców (Dz. Urz. KGP poz. 37).

Literatura

- Copik J., Kaczyński A., *Pozycja procesowa sprawcy wykroczenia na etapie czynności wyjaśniających i postępowania sądowego*, Wydawnictwo Szkoły Policji w Katowicach, Katowice 2012.
- Dąbkiewicz K., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa 2017.
- Drembkowski P., *Pisma procesowe i orzeczenia w sprawach o wykroczenia z objaśnieniami i płytą CD*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2018.
- Gałązka M., Sadło-Nowak A., *Pisma procesowe w postępowaniu w sprawach o wykroczenia*, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2014.
- Grzegorzczak T., *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, wyd. V, Wolters Kluwer, Warszawa 2020.
- Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia. Komentarz*, red. A. Sakowicz, wyd. 2, Warszawa 2020.
- Kodeks wykroczeń. Komentarz*, red. P. Daniluk, wyd. 2, Warszawa 2019.
- Kupiński R., Gałązka M., Nowicka I., *Tablice do procesowego prawa wykroczeń*, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2014.
- Leksykon policyjny*, pod red. W. Pływaczewskiego i G. Kędzierskiej, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2001.
- System Prawa Prywatnego*, red. Z. Radwański, t. 2, Warszawa 2008.

Świecki D., *Metodyka pracy sędziego w sprawach o wykroczenia*, Wydawnictwo Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa 2017.

Współczesne problemy wykroczeń. Materialnoprawna i procesowa problematyka wykroczeń, pod red. I. Nowickiej i A. Sadło-Nowak, Wydawnictwo WSPoL, Szczytno 2016.

Netografia

Legalis, www.sip-legalis.pl.

Policja.pl, *Pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach podejrzanego w postępowaniu karnym* <https://policja.pl/pol/kgp/biuro-kryminalne/dokumenty/zagadnienia-procesu-ka/formularze-procesowe/110372,Pouczenia-podejrzanego.html>.

Porównanie wybranych instytucji z ustaw Kodeks postępowania karnego i Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, dodatek specjalny, „Kwartalnik Policyjny” 2015, nr 4(35), <http://kwartalnik.csp.edu.pl/kp/archiwum-1/2015/nr-42015/2917,W-numerze.html>.

Wojtuszek R., *O prawnej przyszłości osoby podejrzanego*, „Policja 997” 2017, nr 143, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2017/numer-143-022017/139204,O-prawnej-przyszlosci-osoby-podejrzanego.html?search=839297>.

Wojtuszek R., *O procesowym zatrzymaniu osoby*, „Policja 997” 2018, nr 157, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-157-032018/158112,O-procesowym-zatrzymaniu-osoby.html?search=839297>.

Wojtuszek R., *Postępowanie i czynności sprawdzające*, „Policja 997” 2018, nr 155, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2018/numer-154-012018-1/155519,Postepowanie-i-czynnosci-sprawdzajace.html?search=839297>.

Wojtuszek R., *Pouczenie o prawach i obowiązkach uczestników postępowania*, „Policja 997” 2016, nr 137, <https://gazeta.policja.pl/997/archiwum-1/2016/numer-137-082016/130711,Pouczenie-o-prawach-i-obowiazkach-uczestnikow-postepowania.html?search=839297>.

Summary

Preparatory proceedings and explanatory proceedings in cases of petty offences. Comparison of chosen legal institutions

The correct application of the law of criminal proceedings and law of petty offences proceedings codified in the Code of Criminal Procedure and the Code of Procedure in Cases of Petty Offences can cause difficulties for police officers performing service tasks because of the wide range of these areas of law and frequent amendments to the regulations. Police officers, especially those who act as public prosecutors in cases of petty offences, must have a good knowledge of the mentioned regulations and the ability to apply them jointly.

The above publication aims to systematize the knowledge in the field of the law of criminal and petty offences procedures. It constitutes a concise combination regarding the preparatory proceedings stage as well as explanatory proceedings in cases of petty offences. In order to organize the knowledge, there have been quoted fragments of legal regulations, highlighting the content referring to the principal differences in the scope of institutional solutions, including i.e. terminology and deadlines. In case of certain issues, there has been added an index concerning a subject matter of legal provisions.

Key words: preparatory proceedings, investigation, inquiry, explanatory proceedings in cases of petty offences, aims of the preparatory proceedings.

Tłumaczenie: Katarzyna Olbryś